

Ontwikkelingssamenwerking in Zambia en het Peruaanse hoogland

Wat maakt ontwikkelingssamenwerking tot een succes, uitgaande van ervaringen in Zambia en het Peruaanse hoogland?

Ilke van Zoest

NT & NG (Grieks, Engels, Nederlands, Wiskunde B, Natuurkunde, Scheikunde, Biologie, Aardrijkskunde, Muziek, Kunst Algemeen)

Christelijk Gymnasium Utrecht, G6A

Utrecht

Begeleider: Mirthe Bressers

Datum: 19 november 2021

Voorwoord

Mijn PWS is een uitbreiding van mijn project voor aardrijkskunde wat ik destijds heb geschreven over ontwikkelingssamenwerking in Zambia. Ik heb ontwikkelingssamenwerking als onderwerp gekozen, omdat ik al mijn hele leven geïnteresseerd ben in het helpen van anderen. Toen wij in 2016 zelf naar Zambia op vakantie zijn geweest, heb ik van tevoren een project opgezet om geld in te zamelen voor een school in Kasama. Dit vond ik niet alleen leerzaam, maar ook erg leuk en belangrijk om te doen. Van het ingezamelde geld zijn er nieuwe naaimachines gekocht. Dit was erg leuk om te zien.

Ik vond dit PO erg leuk om te schrijven en heb toen besloten om het uit te breiden tot mijn PWS. Het leek me interessant om Zambia op dit gebied dan te vergelijken met een ander land dat erg verschilt van Zambia. In 2020 zouden wij naar Peru op vakantie zijn gegaan, maar helaas ging dit niet door vanwege de corona-pandemie. Het leek me echter toch leuk om me te verdiepen in dit land om zo meer achtergrondinformatie te hebben, mochten we er ooit nog heen gaan. De ervaring van het schrijven van mijn PO over Zambia leerde me namelijk dat ik het super interessant zou vinden om met de kennis die ik had verkregen juist nog een keer op reis te willen gaan om het land nu door andere ogen te zien.

Inhoud

Inleiding	p04
H1 Met welke instelling kan je het beste ontwikkelingssamenwerking aanbieden?	p06
H2.1 Achtergrondinformatie over Zambia	p10
H2.2 Op welke gebieden is er ontwikkelingssamenwerking nodig in Zambia?	p13
H2.3 Welke vormen van ontwikkelingssamenwerking worden nu al toegepast in Zambia?	p17
H2.4 Welke factoren van ontwikkelingssamenwerking passen het best bij de cultuur van Zambia?	p19
H2.5 Wat zijn de beste manieren van ontwikkelingssamenwerking voor Zambia?	p20
H3.1 Achtergrondinformatie over Peru en het Peruaanse hoogland	p24
H3.2 Op welke gebieden is er ontwikkelingssamenwerking nodig in het Peruaanse hoogland?	p26
H3.3 Welke vormen van ontwikkelingssamenwerking worden nu al toegepast in het Peruaanse hoogland?	p29
H3.4 Welke factoren van ontwikkelingssamenwerking passen het best bij de cultuur van het Peruaanse hoogland?	p32
H3.5 Wat zijn de beste manieren van ontwikkelingssamenwerking voor het Peruaanse hoogland?	p34
H4 Analyse	p37
Conclusie	p39
Nawoord	p40
Literatuurlijst	p41

Inleiding

In Nederland leeft men in een welvarend en goed georganiseerd land. Dit is echter lang niet overal ter wereld zo. In Zambia en Peru leven bijvoorbeeld heel veel mensen onder de armoedegrens. In heel de wereld is er ontwikkelingssamenwerking aan de gang. Maar werkt dat nou ook echt? Worden de ontwikkelingslanden niet veel te afhankelijk van de landen die de ontwikkelingssamenwerking aanbieden? En waar gaat al het geld eigenlijk naartoe? Dit zijn allemaal vragen die vaak voor twijfel en onzekerheid zorgen. Daarom wordt in dit onderzoek gekeken naar de factoren van ontwikkelingssamenwerking die wel en niet werken. Dit gebeurt aan de hand van onderzoek naar twee gebieden: Zambia (Afrika) en het Peruaanse hoogland (Peru, Zuid-Amerika). De onderzoeksvraag luidt:

Wat maakt ontwikkelingssamenwerking tot een succes, uitgaande van ervaringen in Zambia en het Peruaanse hoogland?

Om deze vraag te beantwoorden wordt er gebruik gemaakt van vijf soorten deelvragen:

Met welke instelling kan je het beste ontwikkelingssamenwerking aanbieden?

Dit gaat over de omgang met ontwikkelingssamenwerking in het algemeen. Vragen over hoe je naar het ontwikkelingsland moet kijken om een fijne samenwerking te krijgen en over waarom het ontwikkelingssamenwerking genoemd wordt (en niet ontwikkelingshulp), worden hier beantwoord.

Op welke gebieden is er ontwikkelingssamenwerking nodig in Zambia en het Peruaanse hoogland?

In dit onderdeel van het onderzoek wordt besproken wat op dit moment de ‘zwakke’ punten zijn op het gebied van vooruitgang en ontwikkeling in Zambia en het Peruaanse hoogland. Er wordt dan bijvoorbeeld gekeken naar onderwijs en gezondheidszorg. Ook wordt er besproken wat er veranderd of verbeterd moet worden om deze problemen op te lossen. Later in het onderzoek (zie deelvraag vijf) komt naar voren op welke manieren dit zou kunnen.

Welke vormen van ontwikkelingssamenwerking worden nu al toegepast in Zambia en het Peruaanse hoogland?

Hier gaat het onderzoek in op wat voor ontwikkelingssamenwerking er nu al gaande is in Zambia en het Peruaanse hoogland. Ook wordt onderzocht welke factoren van deze al toegepaste vormen wel en niet werken (en waarom dan wel of niet).

Welke factoren van ontwikkelingssamenwerking passen het beste bij de culturen van Zambia en het Peruaanse hoogland?

Hier worden de relevante delen van de Zambiaanse en Peruaanse cultuur omschreven en er wordt gekeken welke factoren van ontwikkelingssamenwerking daar goed bij passen.

Wat zijn de beste manieren van ontwikkelingssamenwerking voor Zambia en het Peruaanse hoogland?

Uiteindelijk wordt er teruggeblikt op de manieren van ontwikkelingssamenwerking die waarschijnlijk het beste zullen werken voor Zambia en het Peruaanse hoogland. Hier worden voor de eerder genoemde problemen beschreven wat de beste manier lijkt om dit op te lossen. Er wordt daarbij ingegaan op de al eerder toegepaste vormen van ontwikkelingssamenwerking, maar er worden ook nieuwe vormen genoemd die nog nodig zijn.

De laatste vier deelvragen worden voor elk land apart beschreven. Eerst zal alle informatie over Zambia volgen en daarna over het Peruaanse hoogland.

Vervolgens volgt er nog een nadere analyse waarbij de informatie uit de eerdere hoofdstukken verwerkt wordt in een aantal methodes die ontwikkelingssamenwerking succesvol maken. Daarbij zal een klein deel van de informatie uit de voorgaande hoofdstukken herhaald worden.

Als laatste staat in de conclusie nog een keer kort beschreven wat ontwikkelingssamenwerking nou succesvol maakt. Hierbij zullen de methodes uit de analyse terugkomen.

Dit onderzoek is gebaseerd op zowel literatuur- als praktijkonderzoek. Deze twee vormen van onderzoek zijn in het gehele verslag gebruikt. Er staat steeds vermeld van welke bron de uitspraak of het idee afkomstig is. Voor het literatuuronderzoek is er op internet gezocht en is het boek *Dead aid* van Dambisa Moyo als bron gebruikt. Ook zijn er een aantal reisgidsen en de Bosatlas als bronnen gebruikt. Voor het praktijkonderzoek zijn verschillende mensen geïnterviewd. Voor het deel over Zambia zijn dit voorzitter Joep van Dongen en secretaris Arlet Splint van Platform Zambia. Dit platform brengt particulieren in contact die met hun ontwikkelingsorganisatie in Zambia bezig zijn.^{1 2} ³ Splint is tevens secretaris van de Medical Support Group. Verder kunnen de reis naar Zambia in 2016 en de ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg tijdens hun contract in Zambia ook als praktijkonderzoek worden beschouwd. Voor het deel over het Peruaanse hoogland zijn drie mensen geïnterviewd. Dit waren Rudolf Burggraaf Wingens, Linda Zarate en Maarten Elling. Burggraaf zat in het bestuur van de stichting *Happy Days*, wat een Boliviaanse organisatie is die straatkinderen een dag aanbiedt waarin tijd en ruimte is om na te denken over de toekomst.⁴ Zarate is directeur van de organisatie *Helping Hands*. Dit is een organisatie in Bolivia die zorgt dat kinderen met weinig geld een vervolgstudie kunnen volgen.⁵ De organisaties van Burggraaf en Zarate zijn beide gelokaliseerd in het Boliviaanse hoogland. Dit gebied vertoont echter veel overeenkomsten met het Peruaanse hoogland.⁶ Elling is de voormalig voorzitter van de stichting *Holanda-Perù (HoPe)*. Deze stichting zet allerlei verschillende ontwikkelingsprogramma's op in het Peruaanse hoogland in de omgeving rondom Cusco.⁷

¹ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

² Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

³ Platform Zambia, geraadpleegd d.d. 19 november 2020, via: <https://www.platformzambia.nl/>

⁴ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

⁵ Interview met Linda Zarate, 22 september 2021

⁶ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

⁷ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

H1 Met welke instelling kan je het beste ontwikkelingssamenwerking aanbieden?

Wil ontwikkelingssamenwerking werken, dan moet het met de juiste instelling/*mindset* gebeuren. Maar welke instelling is dat? En waarom wordt er gepraat over ontwikkelingssamenwerking en niet over ontwikkelingshulp?

Superieur

Tijdens het imperialisme hadden de Europeanen het idee dat hun cultuur beter ontwikkeld was dan de culturen in de rest van de wereld. Ze vonden dat het hun taak was om deze superieure cultuur te verspreiden over de hele wereld en om zo al die in hun ogen ‘achterlijke’ andere culturen te verbeteren. Deze kolonisatoren vonden dus eigenlijk dat ze goed bezig waren door de hele wereld te veroveren en mensen te dwingen te assimileren naar de Europese cultuur. Maar wat hebben ze hiermee bereikt? Vooral een hele hoop wantrouwen, afzetting, protesten en onafhankelijkheidsoorlogen. Nou is er wel degelijk vooruitgang geboekt in bijvoorbeeld de technologie in de koloniën, maar er is ook veel economische schade aangericht.

Het imperialisme was natuurlijk niet bedoeld als ontwikkelingssamenwerking, maar het is wel een goed voorbeeld van een verkeerde instelling of *mindset*. Het blijkt dus dat een instelling zoals ‘Wij kunnen alles beter!’ niet werkt. Maar door welke ogen moet er dan wel gekeken worden tijdens ontwikkelingssamenwerking?

Kennis uitwisselen

Het is zeker niet waar dat mensen uit ontwikkelingslanden alleen dingen van de westerse wereld kunnen leren. Er zijn ook dingen die westerse mensen van hen kunnen leren. Bijvoorbeeld het tempo van leven. Er is niet voor niets de uitdrukking ‘De Europeanen hebben de klok; de Afrikanen de tijd.’. In Nederland gebeurt alles op een rap tempo. Geen wonder dat er in 2017 1.962 burn-outs gemeld werden.⁸ In bijvoorbeeld Zambia is dat anders. Daar gebeurt alles op een veel relaxter tempo. En hoe arm sommige mensen ook zijn, ze maken er het beste van!⁹

Dit is één van de gebieden waar het westen veel van de ontwikkelingslanden kan opsteken. Het is belangrijk om tijdens ontwikkelingssamenwerking beide landen als gelijk te beschouwen. Nederland mag technisch misschien verder ontwikkeld zijn dan Zambia en Peru, maar dat zegt zeker niet dat Nederlanders overal beter in zijn!

Dit is ook een reden dat er in dit onderzoek gesproken wordt over ontwikkelingssamenwerking en niet over ontwikkelingshulp. De belangrijkste reden hiervoor is echter dat er twee partijen nodig zijn om ontwikkelingssamenwerking of ontwikkelingshulp tot een succes te maken. Als de bevolking goed betrokken wordt bij de samenwerking of hulp, is er een grotere kans dat het project op lange termijn voortgezet kan worden door de bevolking.¹⁰ Er moet dus wel degelijk worden samengewerkt om echt iets te bereiken.

⁸ “Overspannenheid en Burnout”, geraadpleegd d.d. 28 oktober 2020, via:

<https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/overspannenheid-en-burn-out/cijfers-context/huidige-situatie#!node-aantal-meldingen-burn-out-bij-werknemers>

⁹ Ervaringen van Ilke van Zoest na reis naar Zambia in 2016

¹⁰ “Ontwikkelingshulp in Afrika: Zinvol of Zinloos?”, geraadpleegd d.d. 28 oktober 2020, via: <https://www.childslife.nl/nederlands/ontwikkelingshulp-in-afrika-zinvol-of-zinloos/>

Ontwikkelingssamenwerking en -hulp combineren

Ontwikkelingssamenwerking heeft dus veel voordelen ten opzichte van ontwikkelingshulp. Maar naast ontwikkelingssamenwerking is er soms een combi nodig met ontwikkelingshulp. Er is namelijk wel eens hoge nood voor bepaalde spullen of een instelling heeft nieuwe apparaten nodig om up-to-date te blijven. Deze spullen worden dan volledig betaald door ontwikkelingsorganisaties: ontwikkelingshulp. Maar om te zorgen dat deze spullen goed gebruikt worden, is er voorlichting nodig en moet er zo nu en dan gecheckt worden of alles nog soepel loopt. Dit is dan weer ontwikkelingssamenwerking voor de lange termijn. Zo kan er bijvoorbeeld wel een tractor geleverd worden, maar er moet dan, naast uitleg over hoe te ploegen, ook uitleg komen over het onderhoud van de tractor. Zo kan het klassieke beeld van een niet werkende tractor aan de rand van een weiland voorkomen worden.¹¹

‘Want to help someone? Shut up and listen!’¹²

Ernesto Sirolli heeft veel ervaring op het gebied van ontwikkelingssamenwerking in Afrika. In een TED-talk beschrijft hij een groot probleem van ontwikkelingssamenwerking: veel mensen die ontwikkelingslanden willen helpen, bedenken zelf wat er mis is of wat er beter kan. Maar zo werkt het niet.

Sirolli geeft een Italiaans project waar hij aan meedeelde als voorbeeld: de Italianen namen zaden mee naar Afrika om de Zambianen te leren hoe ze daar voedsel moesten verbouwen. Ze snapten niet waarom dit in zo’n vruchtbare vallei nog niet gebeurde. Het leek een heel goed plan, want de tomaten groeiden enorm snel en werden erg groot. Maar in een nacht kwamen er zo’n 200 nijlpaarden uit de rivier en die aten alles op. Waarom had de lokale bevolking dit niet verteld?! Simpelweg omdat de Italianen hen niets gevraagd hadden, maar gewoon waren begonnen aan hun project.

Dit is een goed voorbeeld waaruit blijkt dat het niet werkt als er in Europa iets bedacht wordt en dat zomaar wordt geprojecteerd op een ontwikkelingsland. Er moet dus meer vanuit de mensen daar gedacht worden. Vaak zijn mensen gemotiveerder om mee te werken aan een project als ze zelf met het verzoek komen. Splint noemt het ‘vraaggericht helpen’.¹³ Burggraaf stelt echter dat men bij kinderen niet altijd moet wachten op de vraag vanuit hen. Het is voor hen heel erg belangrijk om de tijd, ruimte en vrijheid te krijgen om oplossingen te verzinnen voor hun problemen. Dit is ook de instelling van waaruit *Happy Days* werkt.¹⁴

Toen Sirolli voor zichzelf begon, ging hij het anders aanpakken. Hij is gewoon over straat gaan lopen en binnen drie dagen had hij zijn eerste cliënt binnen. Hij heeft deze man geholpen om zijn gerookte vis te verkopen aan een groot restaurant. Daarna kwamen er allerlei andere vissers aan hem vragen om ook hen te helpen. Zo ontstond er een kettingreactie aan mensen die om Sirolli’s hulp kwamen vragen en binnen een jaar had hij wel 27 projecten. Sirolli’s gouden tip: “Want to help someone? Shut up and listen!”

¹¹ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

¹² TED-talk “Want to help someone? Shut up and listen”, geraadpleegd d.d. 31 oktober 2020, via: https://www.ted.com/talks/ernesto_sirolli_want_to_help_someone_shut_up_and_listen#t-1004515

¹³ Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

¹⁴ Interview met Rudolf Burggraaf Wogens, 16 september 2021

Overdracht

Elling geeft aan dat het belangrijk is dat de Peruaanse bevolking op een gegeven moment zelf de projecten overneemt die samen met organisaties zoals HoPe zijn opgezet. 'HoPe en andere organisaties worden dan meer een soort adviesdienst', aldus Elling.¹⁵ Het is daarom belangrijk dat de lokale bewoners in elke stap worden meegenomen en in elke stap inspraak hebben.

Om het doel te bereiken wat hij hier beschrijft is het ook belangrijk dat de mensen bedrijfsmatig leren werken, zegt Elling. Hij noemt als voorbeeld een project van Hope waarbij kassen zijn gebouwd om het voedsel ook in de winter te laten groeien. Deze zouden ingezet kunnen worden om extra gewassen te verbouwen die verkocht kunnen worden op de markt. Van het verdiende geld kan de bevolking dan zelf weer nieuwe zaadjes kopen. Op deze manier wordt men weer meer zelfvoorzienend.¹⁶

¹⁵ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹⁶ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

Zambia

H2.1 Achtergrondinformatie over Zambia

Geografie

Zambia is een land in het zuiden van Afrika. Het ligt omringd door de landen (met de klok mee) Angola, Democratische Republiek Congo, Tanzania, Malawi, Mozambique, Zimbabwe, Botswana en Namibië (zie afbeelding 1). De hoofdstad is Lusaka en dat ligt in het midden van het boonvormige land.

Toerisme

Samen met Zimbabwe deelt Zambia één van de zeven wereldwonderen: de Victoria Falls. Dit zijn de watervallen op de grens van de twee eerdergenoemde landen. De Victoria Falls liggen in de Zambezi River die dwars door het land loopt. De watervallen scheiden de 'Upper Zambezi' en de 'Lower Zambezi'. Lokaal worden de watervallen *Mosi-oa-Tunya* genoemd, wat letterlijk vertaald 'de rook die dondert' betekent.¹⁷ Zoals op afbeelding 2 goed te zien is, komt deze benaming voort uit dat wat je ziet: door al het opspattende water ontstaat er heel veel waterdamp, wat er als een soort rook uitziet. Hier wordt je ook enorm nat van. Doordat er 500 miljoen liter water per minuut over de rand gaat en de rivier in klettert, is er constant een enorm hard geluid te horen.¹⁸ Dit geluid lijkt op een donder.

In Zambia zijn ook verschillende wildparken, waar onder andere de Big Five (olifant, neushoorn, leeuw, luipaard en buffel) te spotten is. Deze wildparken liggen verspreid over het land (zie afbeelding 4). Het wildpark South Luangwa behoort tot de mooiste wildparken van Afrika.

Afbeelding 1: Kaart van Afrika

Afbeelding 2: Victoria Falls van bovenaf

Afbeelding 3: Victoria Falls met familie van Zoest

¹⁷ "Victoria Watervallen", geraadpleegd d.d. 18 november 2020, via: <https://www.matoketours.nl/victoria-watervallen/>

¹⁸ "Victoria Falls", geraadpleegd d.d. 20 november 2020, via: <https://www.afrika.nl/zimbabwe/reisgids/victoria-falls-zimbabwe/>

Afbeelding 4: Kaart van Zambia met wildparken

Ondanks dat de wildparken en de Victoria Falls goede trekpleisters zijn, is er toch relatief weinig toerisme in Zambia. Dit merk je ook als je de verschillende dorpen in rijdt. De mensen hier zijn veel minder ingesteld op toerisme dan bijvoorbeeld in Namibië en ze zijn daardoor ook minder gewend om blanke mensen te zien.¹⁹ Dat er zoveel minder toerisme is, komt voornamelijk doordat de overheid hier niet in investeert. Het geld zal van particulieren moeten komen. Er is vooral geld nodig voor het verbeteren van de infrastructuur. Er zijn nu namelijk weinig verharde wegen in goede staat en ook veel wildparken zijn niet met de auto te bereiken. Daarbij zijn de afstanden in Zambia erg groot. Dit alles maakt Zambia een stuk minder goed bereikbaar dan andere Afrikaanse landen. De Chinezen hebben in Zambia wel al een hoop verbeterd wat betreft de infrastructuur, maar het is nog lang niet aantrekkelijk genoeg voor het massatoerisme.^{20 21 22 23}

Taal

In Zambia worden heel erg veel talen en dialecten gesproken, waarvan er zeven worden aanvaard als officiële talen. Dit zijn bijvoorbeeld Bemba, Tonga, Nyanja en Lozi. Maar de enige werkelijk officiële taal is Engels. De meeste Zambianen spreken prima Engels, maar er zijn wel degelijk dorpen op het platteland waar niet goed Engels gesproken wordt.²⁴

Economische situatie

De economische cijfers duiden op mindere welvaart. Zo is het BBP per hoofd van de bevolking in Zambia gelijk aan 1.086 USD.²⁵

In Zambia werkt 74,8% van de beroepsbevolking in de landbouw²⁶, wat onder de primaire sector valt. In deze sector zijn de inkomsten veel onzekerder dan in de secundaire of tertiaire sector, omdat de mensen afhankelijk zijn van hun oogst. Als die oogst mislukt door bijvoorbeeld een droog jaar of een natuurramp, komen deze mensen snel in de problemen. Dit is een van de oorzaken van armoede in Zambia.

¹⁹ Ervaringen van Ilke van Zoest na reis naar Zambia in 2016

²⁰ "Economie van Zambia", geraadpleegd d.d. 20 september 2020, via: <https://www.impalatours.nl/vakantie-zambia/informatie-over-zambia/economie-van-zambia/>

²¹ Ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg uit 2000-2003

²² Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

²³ Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

²⁴ "Taal Zambia", geraadpleegd d.d. 20 september 2020, via: <https://www.afrika.nl/zambia/reisgids/taal-zambia/>

²⁵ Wikipedia "Lijst van landen naar bbp per hoofd van de bevolking", geraadpleegd d.d. 20 september 2020, via: https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_landen_naar_bbp_per_hoofd_van_de_bevolking

²⁶ De Grote Bosatlas, 55^e editie (Noordhoff Uitgevers, Groningen, 2016, p.285)

Tot ca. 1975 berustte de Zambiaanse economie vooral op de koperwinning, wat ook onder de primaire sector valt. Zambia heeft zich in de beginjaren enorm rijk gerekend aan de kopervoorraden die toen onuitputtelijk leken.²⁷ Deze periode was voor veel Zambianen, en voor Afrikanen in het algemeen, een hoopvolle periode vanwege de waardigheid, zelfrespect en hoop voor de toekomst die de onafhankelijkheidsverklaringen met zich meebrachten.²⁸ Helaas werden de kopervoorraden veel te snel en voor een te lage prijs verkocht, waardoor de kopermijnen uitgeput raakten. Hierdoor is Zambia in een economische crisis terecht gekomen. De prijs van koper is nu weer enorm gestegen op de wereldmarkt, maar Zambia kan hier geen winst meer uit behalen. Na de instorting van de koperindustrie, moest de land- en tuinbouw weer terugkomen van weggeweest. Maar dit ging erg moeizaam en nog steeds produceert Zambia te weinig en te inefficiënt waardoor het niet concurrerend genoeg is. Daarbij is de handelseconomie moeilijk op gang gekomen, mede doordat Zambia volledig 'landlocked' is. Dat wil zeggen dat het land volledig omgrensd is door andere landen en dus geen haven aan zee heeft, wat vaak wel belangrijk is voor de aan- en afvoer van goederen.²⁹

Politieke situatie

Sinds Zambia in 1964 onafhankelijk is verklaard van Groot-Brittannië, is het een democratie met een gekozen president. Dit jaar (2021) waren er nieuwe verkiezingen en is de sociaalliberaal Hakainde Hichilema tot nieuwe president gekozen. Als zijn presidentschap niet wordt onderbroken, blijft hij de komende vijf jaar aan de macht.³⁰

²⁷ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

²⁸ Moyo, D., *Dead Aid* (Farrar, Straus and Giroux, New York, 2009, p. XIII)

²⁹ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

³⁰ Wikipedia: "President of Zambia", geraadpleegd op 19 november 2021, via:
https://en.wikipedia.org/wiki/President_of_Zambia#Officeholders

H2.2 Op welke gebieden is er ontwikkelingssamenwerking nodig in Zambia?

Onderwijs

Een groot probleem als het gaat om scholing is geld. Onderwijs hoort namelijk gratis te zijn, maar er zijn scholen die wel om een ouderbijdrage vragen. Ook zijn de benodigdheden zoals boeken en uniformen erg duur. Daarbij zijn er door de hiv-epidemie veel ouders overleden, waardoor weeskinderen nu verzorgd worden door opa's, oma's, broers en zussen. Deze mensen hebben alleen vaak geen geld om de schoolspullen te betalen.^{31 32}

Zambia is wel veel zelfstandiger gaan functioneren als het om scholing gaat. Zo zijn er bijvoorbeeld veel meer opleidingscentra dan vroeger. Wat er vaak wel nog mist is de kennis van bepaalde specifieke dingen. Dit kan bepaalde vakgebieden betreffen, maar vooral de kennis over het begeleiden van leerlingen met mentale problemen en/of leerproblemen.³³ Daarbij hebben scholen vaak niet het geld om laptops en dergelijke te kopen, waardoor de leermethodes tekort schieten op het moderne vlak.

Gezondheid en gezondheidszorg

De sanitatie moet sterk verbeterd worden. Dit gaat om wc's en dergelijke, maar ook om de watervoorziening. Veel huizen/hutjes in Zambia hebben geen wc, waardoor de behoeften in de bosjes worden gedaan. Daardoor worden bacteriën overal verspreid. Daarbij is het drinkwater vaak niet helemaal schoon. Door deze twee dingen te verbeteren wordt de verspreiding van ziektes ook tegengegaan en zal dus de gezondheid van veel mensen vooruitgaan.^{34 35} Misschien kunnen daarmee zelfs epidemieën zoals de hiv-/aidsepidemie worden ingeperkt.

In de dorpen en ook nog in diverse steden, wordt huishoudelijk afval niet opgehaald, maar in kuilen gedumpt en in brand gestoken. Dit zorgt er echter voor dat er veel chemische stoffen in de bodem of de lucht komen, wat enorm slecht is voor de gezondheid van de mensen.³⁶ Het heeft daarom veel impact op de gezondheidszorg, maar dit probleem heeft ook een raakvlak met beleid en bestuur. Het feit dat het afval niet wordt opgehaald, is namelijk een onderwerp op dit gebied.

De problemen die hiervoor beschreven zijn hebben vooral betrekking tot de gezondheid in Zambia, maar er is ook nog ontwikkelingssamenwerking nodig in de gezondheidszorg zelf. Het gaat dan vooral om expertise-uitwisseling: Hoe organiseer en coördineer je alles? En hoe werk je het meest efficiënt? Ook is het van belang dat de dokters van de actuele ontwikkelingen in de gezondheidszorg in het buitenland op de hoogte zijn.³⁷

Landbouw

De landbouw in Zambia is nu heel kleinschalig en gericht op het voeden van de mensen in de eigen omgeving (met name de familie). In de afgelegen gebieden zijn de gemeenschappen dus behoorlijk zelfvoorzienend. In de grote steden, zoals de hoofdstad Lusaka, is het echter onmogelijk om

³¹ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

³² Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

³³ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

³⁴ Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

³⁵ Ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg uit 2000-2003

³⁶ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

³⁷ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

zelfvoorzienend te zijn wat betreft de landbouw: er kunnen in de wijken rondom zo'n stad nooit genoeg gewassen worden verbouwd om alle inwoners van de stad van voedsel te voorzien. Op dit moment wordt dat voedsel voornamelijk geïmporteerd uit Zuid-Afrika. Maar aangezien de wisselkoers van de kwacha (de Zambiaanse munteenheid) erg ongunstig is, hebben de Zambianen er belang bij om zo min mogelijk met buitenlandse valuta te handelen. Het zou voor hen dus veel praktischer zijn om in de eigen landbouw te investeren dan om gewassen te importeren. Aangezien dat minder geld kost, blijft er op de lange termijn geld 'over' om te investeren op andere gebieden waar het nodig is. Dit probleem heeft natuurlijk een groot raakvlak met beleid en bestuur.³⁸

Wat op het gebied van landbouw een ander probleem is dat zich voordoet is de verzilting en verzuring van de bodem. Dit komt volgens van Dongen door het intensieve gebruik van kunstmest. Kunstmest bevat namelijk vaak een hoge concentratie aan zouten.³⁹ Deze zouten zijn niet goed voor de bodem waar de plant op staat: er kan verzilting van de bodem optreden, waardoor de bodemkwaliteit enorm achteruit gaat. Daarbij kunnen bepaalde stoffen in de kunstmest voor verzuring van de bodem zorgen, waardoor de bodemkwaliteit nog meer verslechterd.^{40 41} Op de lange termijn is het veelvuldige gebruik van kunstmest dus helemaal niet voordelig voor de landbouw, hoe handig het ook lijkt op de korte termijn.⁴²

Seksueel en huiselijk geweld

In Zambia zijn er veel jonge moeders van veertien en vijftien jaar. Het is in de traditionele samenleving namelijk heel logisch om zo jong al te trouwen en zwanger te raken. Dit brengt echter veel problemen met zich mee: naast het feit dat het leerproces van de jonge moeders wordt onderbroken, zorgt deze cultuureigenschap ervoor dat er ook veel seksueel geweld is tegenover jonge meiden. Op kostscholen zorgt dit er namelijk voor dat jongens én meiden in een vroeg stadium al naar seks verlangen, waardoor het vaker voorkomt dat meisjes worden misbruikt. Dit soort misbruik worden niet alleen gemaakt door leeftijdsgenoten, maar ook geregeld door leraren. Soms gebeurt dit als 'wederdienst' omdat een meisje de strijkbout of iets dergelijks van een leraar mocht lenen. Maar ook in de dorpen zelf misbruiken mannen vaak hun machtspositie en respect om meisjes en vrouwen voor zich te winnen. Daarnaast doen meisjes soms ook aan prostitutie, omdat ze gewoon echt te weinig geld hebben om rond te komen. Het is moeilijk om het aantal verkrachtingen in beeld te brengen, want meestal wordt er niets over gedeeld. Als er al naar de politie wordt gestapt, wordt er meestal niets mee gedaan, omdat de agenten op het platteland in een kwetsbare positie verkeren als ze de belangrijke mannen van het dorp tegenspreken.⁴³

Anticonceptiemiddelen zijn in Zambia gratis te krijgen bij de publieke gezondheidsvoorzieningen.⁴⁴ Maar toch worden er bij de seks die vrijwillig en onvrijwillig plaatsvindt vaak geen voorbehoedsmiddelen gebruikt. Het gebruik van deze middelen is namelijk nog niet helemaal 'geïntegreerd' in de maatschappij aangezien de bekendheid en beschikbaarheid hiervan betrekkelijk laat op gang is gekomen. Wat ook nog een grote rol speelt is het feit dat nageslacht in Zambia, net

³⁸ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

³⁹ "Meststoffen: organisch of mineraal", geraadpleegd d.d. 13 november 2021, via: <https://tuinfo.nl/meststoffen-organisch-of-mineraal/>

⁴⁰ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁴¹ "Verzurende werking van kunstmeststoffen", geraadpleegd d.d. 14 november 2021, via: <https://www.handboekbodemenbemesting.nl/nl/handboekbodemenbemesting/Handeling/Bemesting/Verzurende-werking-van-kunstmeststoffen.htm>

⁴² Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁴³ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁴⁴ Chilambwe, Jully; J.H.Piego Medical Organisation Zambia, november 2021

zoals in andere ontwikkelingslanden, enorm belangrijk is, omdat het krijgen van kinderen de enige manier is om een oudedagsvoorziening te verzekeren aangezien dit niet vanuit de overheid is geregeld. Het vele onveilige seksuele contact zorgt er helaas ook nog voor dat virussen zoals het hiv-virus makkelijk overgedragen worden.⁴⁵

Beleid en bestuur

Een ander groot probleem in Zambia is de enorme alcoholconsumptie. Dit probleem is ontstaan doordat de westerse alcoholproducenten zich zijn gaan focussen op Afrika, omdat daar veel minder strikte regels zijn voor advertenties (onder jongeren).⁴⁶ Maar in Zambia wordt niet alleen veel gedronken, de alcohol wordt namelijk ook in relatief korte tijd genuttigd. Dit heeft vele negatieve gevolgen. Zo gaat er veel geld verloren aan de alcohol, staan er slechte leraren voor de klas of valt zelfs de elektriciteits- en watervoorziening voor een paar dagen uit door personeel die niet naar hun werk kunnen komen, omdat ze ladderd zijn. Een ander gevolg is dat soms de geldverdiener van het gezin uitvalt, omdat hij verslaafd raakt. Hier zit eigenlijk ook een raakvlak met de gezondheidszorg, want zij krijgt te maken met verslaafde mensen en moet hen hulp bieden.⁴⁷ Om deze problemen tegen te gaan, moet er een goed alcoholbeleid komen vanuit de regering. Deze moet door een professional geschreven worden en niet door een alcoholproducent zoals nu wel eens het geval is. Er moet dus een goede samenwerking komen met de regering.

In Zambia zijn veel kopermijnen. Eerder is verteld dat de koper bijna niets meer waard is door de slechte planning. Daarbij gaat veel van de winst die er nog wel wordt gemaakt, naar de Chinezen. Zij hebben namelijk bijna alle mijnen in bezit. De Chinezen gebruiken de Zambianen vaak ook als een soort moderne slaven: voor een veel te laag loon, moet er hard gewerkt worden.^{48 49 50} Als Zambia wil profiteren van zijn eigen grondstoffen, moeten de Chinezen op nationaal schaalniveau hard worden aangepakt. Maar omdat de Chinezen ook heel veel goede dingen in Zambia hebben gedaan (zoals het verbeteren van de infrastructuur), zijn veel Zambianen de Chinezen nog enorm dankbaar, wat natuurlijk terecht is. Zo schrijft Dambisa Moyo "The Chinese are our friends"⁵¹. Daarom zal niet iedereen het er mee eens zijn om ze het land uit te sturen en kan dit dus alleen in goed overleg met bedrijven en de bevolking gebeuren.

Veel van de genoemde problemen zouden met goede handhaving kunnen worden tegengegaan, maar de politie in Zambia functioneert niet goed, doordat ze bijvoorbeeld stoppen na 18.00 uur. Dit zorgt ervoor dat veel illegale acties daarna plaatsvinden. Daarbij is de handhaving van lage kwaliteit en af en toe zelfs corrupt.⁵² Ook politieke leiders kunnen corrupt zijn, omdat ze niet door een goed functionerende democratie op de vingers worden getikt.⁵³ En als de regering al niet het 'goede voorbeeld' geeft, is het te verwachten dat de mensen met een nog lager inkomen proberen wat meer te verdienen via corruptie. Door de vele corrupte organisaties wordt het geld voor

⁴⁵ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁴⁶ Ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg uit 2000-2003

⁴⁷ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

⁴⁸ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

⁴⁹ Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

⁵⁰ Ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg uit 2000-2003

⁵¹ Moyo, D., *Dead Aid* (Farrar, Straus and Giroux, New York, 2009, p. 98-113)

⁵² Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

⁵³ Ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg uit 2000-2003

ontwikkelingsprojecten helaas lang niet altijd goed gebruikt. Dit was voor Nederland een onderliggende reden om de nationale ontwikkelingssamenwerking te stoppen.^{54 55}

Personeel

Het laatste probleem heeft raakvlakken met drie van de probleemgebieden: onderwijs, gezondheidszorg en beleid en bestuur. In de zorg en het onderwijs is er namelijk een groot personeelstekort. Dit probleem komt voort uit het probleem rondom de lage salarissen. In Zambia zijn de salarissen namelijk veel lager dan in veel omliggende landen. Daarom trekken veel opgeleide Zambianen naar het buitenland. In Zambia zijn er dan te weinig goede leraren of dokters meer en dit hindert de zorg- en onderwijskwaliteit enorm.⁵⁶ Vooral in de bush is dit een groot probleem, omdat dokters vaak naar de grote stad trekken. Hier kunnen ze namelijk hun eigen privékliniek opzetten, waar veel meer mee te verdienen valt. Maar alleen rijke Zambianen kunnen zo'n privékliniek bezoeken. Arme mensen in de bush zijn dus afhankelijk van buitenlandse hulp in de zorg. Maar ook dan hebben zij te weinig geld om goede medicijnen te kopen bij de apotheek.⁵⁷

⁵⁴ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

⁵⁵ Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

⁵⁶ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

⁵⁷ Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

H2.3 Welke vormen van ontwikkelingssamenwerking worden nu al toegepast in Zambia?

Onderwijs

Van Dongen is nu samen met zijn vrouw bezig aan een project waarbij een trouwe vriend in Zambia kinderen opspoort die graag naar school willen, maar dit niet kunnen betalen. Dit kunnen jonge kinderen zijn, maar ook studenten die halverwege hun studie ineens moesten stoppen. De organisatie van Van Dongen en zijn vrouw zamelt geld in om de schoolkosten van deze kinderen te betalen. Van Dongen woont in België in de gemeente Lommel. Deze gemeente steunt zulke organisaties door het ingezamelde geld te verdubbelen. Er moet dan wel heel duidelijk vastgesteld worden waar het geld heengaat en er moet bewezen worden dat het geld goed wordt gebruikt. Dit is een voorbeeld van een conditioneel businessmodel: er worden wat kleinere bedragen geschonken en als blijkt dat dit goed gebruikt wordt, wordt er weer een bedrag gegeven. Verdwijnt dit geld naar een ander doel? Dan stopt de gehele ontwikkelingssamenwerking. Hierdoor krijgen de Zambianen een bepaalde verantwoordelijkheid en wordt corruptie tegengegaan. Dit businessmodel blijkt goed te werken volgens Van Dongen.⁵⁸

Om de lessen moderner te maken en de verbintenis met de rest van de wereld te vergroten zijn er een aantal laptops gekocht van ingezameld geld.⁵⁹ Deze ontwikkelingshulp kan in combinatie met samenwerking zorgen voor een verbetering van de kwaliteit van onderwijs.

Gezondheid en gezondheidszorg

Ook voor de gezondheidszorg is door veel organisaties geld ingezameld. Hiervan zijn moderne apparaten gekocht.⁶⁰ Dit is natuurlijk meer ontwikkelingshulp dan ontwikkelingssamenwerking, maar het zorgt er wel voor dat de kwaliteit van de zorg vooruit gaat en dat de zorg up-to-date blijft. Wat wel een probleem is, is dat de geleverde apparatuur vaak verouderd en zonder handleiding wordt geleverd, waardoor het snel kapot gaat. Door de ontbrekende handleiding en kennis kunnen de apparaten ook niet gemakkelijk weer worden gerepareerd.⁶¹

Seksueel en huiselijk geweld

Veel mensen weten niet zo goed hoe ze het probleem van verkrachting moeten aanpakken. Op scholen is echter al wel de eerste stap gezet. Er zijn namelijk vaak vertrouwenspersonen waar meisjes heen kunnen om hun verhaal kwijt te kunnen. Er wordt dan vaak wel iets aan gedaan, maar dit is natuurlijk nadat de aanranding al heeft plaatsgevonden. Wat nog veel meer nodig is, is de preventieve aanpak doormiddel van lesgeven. Maar als een meisje zwanger is geraakt, is het inmiddels veel meer geaccepteerd dat ze na de bevalling terug komt naar school. Gelukkig neemt de familie van het meisje dan vaak de zorg van het kind op zich, zoals verder wordt toegelicht in het volgende hoofdstuk.⁶²

Ook buiten scholen om wordt het taboe om over seksueel en huiselijk geweld te praten steeds kleiner. Dit komt doordat er vrouwengroepen zijn (op dorpsniveau) waarin vrouwen zich organiseren. Binnen die groepen wordt er samen gesproken over seksueel geweld en wordt eraan gewerkt om elkaar weerbaarder te maken tegenover mannen. Hiermee creëren de vrouwen een

⁵⁸ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

⁵⁹ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁶⁰ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁶¹ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁶² Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

eigen 'tool': mannen worden zich steeds meer bewust dat ze niet zomaar alles kunnen doen wat ze willen, omdat hij dan te maken krijgt met veel meer vrouwen bij die ene die hij heeft misbruikt. Deze groepen ontstaan tegenwoordig vaker dan eerst, omdat de moderne Zambiaanse vrouw vaak hoger opgeleid is dan de traditionele Afrikaanse vrouw en hierdoor een ander referentiekader heeft gevormd.⁶³

Personeel

Van Dongen noemt het project waar hij aan mee heeft gewerkt: onder de vlag van het Zambiaanse ministerie van onderwijs werd er gewerkt aan een verbetering van de scholing en het opvullen van de ontbrekende leraren in middelbaar onderwijs. Deze leraren werden vooral uit het buitenland gehaald.⁶⁴ Dit was voor de korte termijn een goede oplossing, maar op de lange termijn moet Zambia ook voor zijn eigen leerkrachten kunnen zorgen.

⁶³ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁶⁴ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

H2.4 Welke factoren van ontwikkelingssamenwerking passen het best bij de cultuur van Zambia?

De Zambianen hebben heel veel positieve cultuureigenschappen. Zo staan ze positief in het leven, hebben ze veel geduld en een groot aanpassingsvermogen.⁶⁵ Maar natuurlijk zijn er ook eigenschappen die ontwikkelingssamenwerking iets lastiger maken of waar op een andere manier rekening mee moet worden gehouden. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke eigenschappen dit zijn en welke factoren van ontwikkelingssamenwerking daarom het best zullen werken in Zambia.

Allereerst vinden veel Zambianen menselijke waarden enorm belangrijk. Ze zijn erg vriendelijk en geïnteresseerd in anderen, maar ze kunnen ook nog wel eens 'achterdochtig' zijn als het om een businessrelatie met een blanke gaat. Daarom is het belangrijk om elkaar eerst een beetje te leren kennen. Van Dongen geeft de tip om eerst wat te eten samen en te vragen hoe het met zijn/haar familie gaat. Daarna kan je makkelijk overgaan op het bespreken van bijvoorbeeld financiële zaken, maar val er niet gelijk mee met de deur in huis.⁶⁶

In Zambia wordt er geleefd in het hier en nu. Een positief gevolg hiervan is dat er onder andere gemiddeld minder gestreste mensen uitvallen met een burn-out. Helaas zorgt het leven in het hier en nu er ook voor dat veel Zambianen niet zo goed kunnen plannen. En laat dat nou net een belangrijk aspect van ontwikkelingssamenwerking zijn! Bij ontwikkelingssamenwerking moet er namelijk gekeken worden naar de lange termijn, maar veel Zambianen kijken niet verder vooruit dan een paar dagen. Dit maakt het samenwerken een stuk lastiger. Zo worden bestellingen bijvoorbeeld niet op tijd gedaan. Daarom is het heel erg belangrijk dat Zambianen hierin ondersteund worden. Het eerder beschreven conditionele businessmodel (zie het hoofdstuk over de huidige vormen van ontwikkelingssamenwerking) zou hierin kunnen bijdragen. Hierdoor worden de Zambianen namelijk min of meer 'gedwongen' om het geld goed te gebruiken. Maar dit heeft ook als gevolg dat er wel degelijk iets moet gebeuren en dat er vooruit gekeken moet worden waar nog geld voor nodig is.⁶⁷

Bij een Zambiaan gaat familie voor alles. Familieleden zullen altijd voor elkaar klaarstaan. Daarom wordt ook vaak de zorg van de kinderen binnen de familie aan elkaar doorgegeven: kinderen logeren de ene dag bij oma en de andere dag bij een tante.⁶⁸ Door dezelfde sterke familieband zal de familie ook degene zijn die in het ziekenhuis daadwerkelijk voor de zieke zorgt. De verpleegkundige deelt medicijnen uit en doet samen met de arts technische handelingen maar de familie verschoont het bed en bereidt het eten voor de patiënt. Dit is natuurlijk een mooie band, maar wat nou als een zieke zonder familie zou uithongeren? Een enkele keer wordt deze door familieleden van medepatiënten geholpen. Er zijn ziekenhuizen waar het wel georganiseerd is dat er één keer per dag een maaltijd is voor iedereen. Bij het bieden van ontwikkelingssamenwerking is dit een belangrijk aspect om op te letten.^{69 70}

⁶⁵ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

⁶⁶ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

⁶⁷ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

⁶⁸ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁶⁹ Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

⁷⁰ Ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg uit 2000-2003

H2.5 Wat zijn de beste manieren van ontwikkelingssamenwerking voor Zambia?

Oplossingen voor de probleemgebieden

Onderwijs

De boeken en andere spullen in het onderwijs kosten nu eenmaal geld, daar is niet zoveel aan te veranderen. Maar particuliere projecten zoals die van Van Dongen en zijn vrouw, waarbij kinderen die niet naar school kunnen worden opgespoord en geholpen, kunnen al veel verschil maken. Daar moet veel geld in gestoken worden door bijvoorbeeld het conditionele leenstelsel wat de gemeente Lommel gebruikt.

Om het onderwijs op bepaalde vakgebieden en de begeleiding van leerlingen verder te ontwikkelen is uitwisseling van kennis nodig. Er zijn verschillende manieren om die uitwisseling te laten plaatsvinden. Dit kan bijvoorbeeld op een conferentie of met speciale cursussen, maar wat zeker in het geval van persoonlijke begeleiding ook een goede manier kan zijn is om een aantal weken bij elkaar mee te lopen: Zambiaanse docenten die komen kijken op een school in Europa en Europese studenten die meelopen op een Zambiaanse school. Zo kunnen beide leraren van elkaar leren en wordt de kwaliteit van onderwijs verbeterd.

Gezondheid en gezondheidszorg

De sanitatie is te verbeteren door ontwikkelingshulp en ontwikkelingssamenwerking te combineren. De sanitaire voorzieningen kunnen geleverd worden bij ontwikkelingshulp. Het is dan wel belangrijk dat er via ontwikkelingssamenwerking voorlichting komt over het gebruik en onderhoud, zodat deze voorzieningen op de lange termijn ook blijven werken.

Het afvalprobleem kan opgelost worden door een goed beleid te vormen met de overheid waardoor het mogelijk wordt om het afval gratis of voor een lage prijs op te laten halen. Het is ook hier belangrijk dat er voorlichting wordt gegeven in de dorpen over de gevaren van het dumpen en verbranden van afval. Daarna moet er streng gecontroleerd worden of de afval ook echt wordt opgehaald. De oplossing van dit probleem is dus meer te vinden in een nieuw beleid.

Om de zorg in de ziekenhuizen te verbeteren zijn er cursussen nodig over coördinatie en efficiëntie in de zorg. Daarbij is het belangrijk om de actuele ontdekkingen in de gezondheidszorg ook te communiceren naar de Zambiaanse ziekenhuizen. Daarvoor is een jaarlijkse conferentie (of een conferentie om het andere jaar) misschien een goede manier. Als toevoeging daaraan is het belangrijk dat er moderne apparatuur geleverd wordt, zodat de kennis ook echt toegepast kan worden. Belangrijk daarbij is dan wel dat er een technicus en handleiding meekomen, zodat ook het onderhoud bijgehouden kan worden.

Landbouw

Zoals eerder beschreven is het gunstiger als Zambia de import van gewassen vermindert en meer gaat investeren in de binnenlandse productie. Er is hiervoor veel nieuwe kennis nodig op het gebied van landbouw die efficiënt is op de lange termijn. Deze kennis zou doormiddel van landbouwconferenties verspreid kunnen worden. Op dit soort conferenties zouden wetenschappers van bijvoorbeeld *Wageningen University & Research* kunnen spreken over duurzaam bodemgebruik, de invloed van klimaatverandering en andere agrarische thema's.⁷¹ Ook is het belangrijk dat kleine

⁷¹ Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

boeren en lokale handelaars op dit soort landbouwconferenties de kans zouden krijgen om zich te verenigen en afspraken te maken.

Seksueel en huiselijk geweld

Naast dat het belangrijk is dat de emancipatiebeweging groter en sterker wordt en er meer verenigingen van vrouwen ontstaan, is het belangrijk dat er goede voorlichting wordt gegeven over het gebruik van voorbehoedsmiddelen. Het is belangrijk dat dit ook al gebeurt in klassen met kinderen van twaalf en dertien jaar, omdat het seksuele contact vaak al plaatsvindt op jonge leeftijd. Door die lesprogramma's moeten meisjes ook leren hoe ze zichzelf (verbaal) sterk kunnen opstellen als er iets van ze wordt gevraagd wat ze niet willen. Nu is het vaak namelijk nog het geval dat een dorpsmeisje geen weerstand kan bieden tegen de mentale druk die uitgeoefend wordt op hen.⁷² Het is belangrijk om zo'n lesprogramma te ontwikkelen en daarna ook te blijven ontwikkelen door gebruik te maken van de ervaringen die worden opgedaan tijdens het lesgeven. Zo wordt het programma namelijk het best afgestemd op de cultuur en behoeftes van de leerlingen.

Beleid en bestuur

Het schrijven van een alcoholbeleid moet gebeuren door professionals zoals eerder is genoemd. Dit kan natuurlijk gedaan worden door buitenlandse professionals, maar het is beter als er Zambianen zijn die hiertoe worden opgeleid. Belangrijk is wel om dan Zambianen te zoeken die hier oprecht geïnteresseerd in zijn en die alcohol zelf ook als een groot probleem zien, zodat ze dit ook in de toekomst zullen voortzetten. Daarbij moet er goed gehandhaafd worden op de regels die dan worden opgesteld.

Corruptie kan worden tegengegaan door het conditionele businessmodel te gebruiken, omdat de projectontwikkelaars daarmee dus 'gedwongen' worden om het geld goed en volgens afspraak te gebruiken. Anders krijgen ze simpelweg geen geld meer om het project mee voort te zetten.

Personeel

Het tekort aan docenten en gezondheidspersoneel kan verkleind worden door een ander soort conditioneel model: als een ontwikkelingsorganisatie je opleiding betaalt, wordt er als voorwaarde gesteld dat je een bepaalde tijd in eigen land blijft werken. Daaraan kan worden toegevoegd dat als je in een verder afgelegen gebied werkt, je 'terugwerktijd' minder lang hoeft te zijn.⁷³

Overig

Voordat de Europeanen aankwamen in Afrika, hadden de mensen hier hun eigen manier van genezen en andere medische zaken. Vaak werd er kennis gebruikt uit de bush. En deze kennis hebben veel Zambianen nog steeds. Tijdens zijn tijd in Zambia verbaasde Van Dongen zich over de vele kennis over de natuur die de Zambianen hadden. "Ze hadden zelfs een soort *morning afterpil* gemaakt uit 'bush'-medicijnen." Dit zorgt ervoor dat ze veel minder afhankelijk zijn van de farmaceutische industrie. Dit is erg handig, omdat er vaak ook geen apotheek is in de bush.⁷⁴ Als je dus als Europeaan in Afrika aankomt, moet je ook kijken naar de mogelijkheden die er al zijn gevonden door de Zambianen zelf.

⁷² Interview met Joep van Dongen, 12 november 2021

⁷³ Ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg uit 2000-2003

⁷⁴ Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

Splint heeft een aantal tips voor kleine organisaties. Het is namelijk belangrijk om contact te houden met andere westerse ontwikkelingsorganisaties. Vaak vragen de Zambianen namelijk bij veel organisaties hetzelfde aan en dan is onderlinge communicatie erg belangrijk. Daarbij is het handig om met een 'memorandum of understanding' te werken waarin de plichten en verwachtingen van beide partijen uitgebreid beschreven worden. Daarop volgend zijn werkbezoeken erg belangrijk om te checken of alles nog gaat zoals afgesproken. Als dat niet lukt om te organiseren, kunnen organisaties ook voor elkaar kijken als ze in Zambia zijn. Platform Zambia is een handige manier om aan deze contacten te komen.⁷⁵

⁷⁵ Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

Het Peruaanse hoogland

H3.1 Achtergrondinformatie over Peru en het Peruaanse hoogland

Geografie

Het land Peru ligt net onder de evenaar in Zuid-Amerika. Het land grenst aan de landen (met de klok mee) Ecuador, Colombia, Brazilië, Bolivia en Chili. Verder heeft het een lange kustlijn, waaraan ook de hoofdstad Lima ligt. Peru heeft een erg droog klimaat: het hele jaar door valt er, zeker aan de kust, relatief weinig neerslag.⁷⁶

Langs de kust ligt het Andesgebergte (zie afbeelding 5) met bergen hoger dan 6500 meter.⁷⁷ In dit gebied, het hoogland, wonen ook mensen. Er liggen zelfs een paar grote steden zoals Cusco en Puno. Aan de rand van dit soort steden liggen sloppenwijken tegen de bergwand op die zijn ontstaan doordat mensen vanaf het platteland en de berggemeenschappen naar de stad zijn getrokken (urbanisatie). Iets verder de bergen in (tussen de 3500 en 4200 meter) zijn er kleine berggemeenschappen van om en nabij 300 mensen.⁷⁸

Afbeelding 5: Het Andesgebergte

Geschiedenis

In Peru hebben lange tijd verschillende inheemse groepen gewoond. De Inca's hebben in de 15^e eeuw een reusachtig rijk gesticht rondom Cusco waar onder andere de stad Machu Picchu onder behoorde. In 1533 werd Peru veroverd door de Spanjaarden en de Peruanen hebben toen bijna 300 jaar in enorm slechte omstandigheden onder het koloniale bewind van Spanje geleefd. In 1821 werd het land onafhankelijk, maar de omstandigheden op politiek en economisch gebied gingen er niet op vooruit: de verloren Salpeteroorlog tegen Chili in 1881 en de geringe aansluiting van het hoogland bij het laagland remden de ontwikkeling van het land af.⁷⁹

Toerisme

Een van de belangrijkste toeristische trekpleisters van Peru is Machu Picchu (zie afbeelding 6): een ruïnestad die gesticht is door de Inca's en waar nu nog door maximaal 2500 bezoekers per dag oude tempels, pleinen en paleizen bezichtigd worden.⁸⁰ Het is nog steeds niet helemaal zeker wat de oorspronkelijke functie was van deze stad, maar een algemeen aanvaarde theorie is dat de Incakoning Pachacutec het gebruikte als buitenverblijf.⁸¹ Nu loopt de wereldberoemde Inca Trail naar dit gebied toe: een zware wandeltocht van drie tot vijf dagen door de bergen. Dit trekt jaarlijks tienduizende wandelaars van over de hele wereld.⁸²

Afbeelding 6: Machu Picchu

Taal

In Peru zijn er drie officiële talen erkend: Spaans, Quechua en Aymara.⁸³ De laatste twee zijn inheemse talen die door het overgrote deel van de Peruaanse bevolking niet meer gesproken wordt.

⁷⁶ De Grote Bosatlas, 55^e editie (Noordhoff Uitgevers, Groningen, 2015, p.224)

⁷⁷ Wikipedia: "Andes", geraadpleegd op d.d. 18 november 2021, via: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Andes>

⁷⁸ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

⁷⁹ ANWB Wereldreisgids Peru (ANWB, 2018, p.22)

⁸⁰ ANWB Wereldreisgids Peru (ANWB, 2018, p.241-242)

⁸¹ Kijk Special: Alles over van alles in 5 minuten (...), p.34

⁸² ANWB Wereldreisgids Peru (ANWB, 2018, p.244)

⁸³ ANWB Wereldreisgids Peru (ANWB, 2018, p.22)

In de kleine berggemeenschappen in het hoogland wordt echter wel nog veel Quechua gesproken. Daar spreken ze dan weer nauwelijks Spaans.⁸⁴

Economische situatie

In Peru werkt 25,8% van de beroepsbevolking werkt in de landbouw. Dit is relatief weinig in vergelijking met andere ontwikkelingslanden. Het aandeel van de beroepsbevolking in de dienstensector is dan weer relatief groot: wel 56,8% van de Peruaanse beroepsbevolking werkt in de dienstensector.⁸⁵ Een deel van deze mensen werkt in de toeristische branche.

Ook het BNP (bruto nationaal product) ligt met een waarde van 8405 euro hoger dan in bijvoorbeeld Zambia.⁸⁶ Het geld is in Peru echter niet eerlijk verdeeld: de gini-coëfficiënt van 41,5 toont de redelijk grote inkomensongelijkheid aan.⁸⁷

Politieke situatie⁸⁸

Peru is sinds 1980 een presidentiële republiek waarbij de president en het parlement (130 personen) om de vijf jaar democratisch worden gekozen. Na de Tweede Wereldoorlog zijn er een aantal decennia lang verschillende rechts- en links gerichte militaire regeringen aan de macht geweest. Daarna zijn er een aantal presidenten aan de macht geweest die later verdacht werden van corruptie. Toen al, en ook nu nog, zijn veel mensen ontevreden over het feit dat het grootste deel van de grond en het productiekapitaal in handen is van enkele rijke families. En om de politieke instabiliteit af te maken waren er in de jaren 80 een aantal guerrillagroepen die onrust veroorzaakte.⁸⁹

Dit jaar zijn er nieuwe presidentsverkiezingen geweest. De socialist Pedro Castillo heeft in de tweede ronde gewonnen van de rechtse vrouw Keiko Fujimori.⁹⁰ Castillo komt uit de Cajamarca-regio, wat een regio in het hoogland is. De slogan van zijn campagne luidde 'Geen armen meer in een rijk land!'. De strijd tussen Castillo en Fujimori wordt verderop verder beschreven, maar dat het een felle strijd is geweest, blijkt al uit het feit dat er zestien mensen zijn gedood door waarschijnlijk een linkse guerrillagroep.⁹¹

⁸⁴ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

⁸⁵ De Grote Bosatlas, 55^e editie (Noordhoff Uitgevers, Groningen, 2015, p. 285)

⁸⁶ De Grote Bosatlas, 55^e editie (Noordhoff Uitgevers, Groningen, 2015, p. 285)

⁸⁷ <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI?locations=PE> 18-11-2021

⁸⁸ ANWB Wereldreisgids Peru (ANWB, 2018)

⁸⁹ Volkskrant: "Na een harde campagne kiezen de Peruanen zondag hun president", geraadpleegd op d.d. 19 november 2021, via: https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/na-een-harde-campagne-kiezen-de-peruanen-zondag-hun-president-de-kampioen-van-de-vrije-markt-of-toch-de-armoedebestrijder~b4cc9bba/?utm_source=link&utm_medium=app&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free

⁹⁰ Volkskrant: "Dorpsonderwijzer Pedro Castillo (51) uitgeroepen tot president van Peru", geraadpleegd op d.d. 19 november 2021, via: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/dorpsonderwijzer-pedro-castillo-51-uitgeroepen-tot-president-van-peru~bea656a0/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

⁹¹ Volkskrant: "Na een harde campagne kiezen de Peruanen zondag hun president", geraadpleegd op d.d. 19 november 2021, via: https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/na-een-harde-campagne-kiezen-de-peruanen-zondag-hun-president-de-kampioen-van-de-vrije-markt-of-toch-de-armoedebestrijder~b4cc9bba/?utm_source=link&utm_medium=app&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free

H3.2 Op welke gebieden is er ontwikkelingssamenwerking nodig in het Peruaanse hoogland?

Onderwijs

In Peru gaan veel kinderen niet naar school. Dit is in het hoogland zowel het geval in de grote steden als in de kleine gemeenschappen. In en rondom de grote steden is geld vaak het probleem: ouders verdienen vaak niet genoeg om hun kinderen naar school te laten gaan. En weeshuizen die kinderen zonder ouders opvangen hebben vaak al helemaal niet het geld om deze kinderen naar school te laten gaan. In de kleine gemeenschap speelt vaak nog een andere factor mee: dorpelingen willen liever niet in de grote stad naar school, omdat, naast dat de stad lang reizen is, ze dan het gevoel hebben dat ze hun cultuur verloochenen. In de grote stad is de traditionele cultuur namelijk nauwelijks meer zichtbaar: mensen dragen andere kleding en hebben andere gebruiken. Als dorpelingen hier naar school zouden gaan, zouden zij zich aan moeten passen aan deze andere cultuur.⁹²

Scholing is echter niet voor iedereen de oplossing, stelt Rudolf Burggraaf. Het volgen van basisonderwijs is wel belangrijk voor iedereen: basale technieken zoals lezen, schrijven en een beetje rekenen zijn voor iedereen handig om onder de knie te hebben. Maar om hierna naar de middelbare school te gaan, hoeft helemaal niet de meest logische vervolgstap te zijn, zo zag Burggraaf bij de straatkinderen met wie hij werkte: deze kinderen waren zo gewend aan de zelfstandigheid van het werk op de straat dat ze, na het werken in een andere sector, terug gingen naar het informele straatwerk. Hier konden ze namelijk hun eigen werktijden en uren bepalen: Heb je een tijdje minder geld? Dan begin je gewoon eerder met werken. Zo zie je maar weer dat wij helemaal niet weten wat beter is voor mensen in Peru.⁹³

Gezondheidszorg

In Peru zijn twee soorten ziekenhuizen: staatsziekenhuizen en privéklinieken. Daarnaast zijn er in het hoogland een soort EHBO-posten. De verdeling van manschappen en apparaten is behoorlijk scheef, wat resulteert in het feit dat de kwaliteit van de gezondheidszorg in de privéklinieken veel hoger is dan de kwaliteit in staatsziekenhuizen. Deze privéklinieken zijn echter enorm duur waardoor de gemiddelde Peruaan dit niet kan betalen.⁹⁴

Een andere verdeling die scheef loopt is de verdeling van patiënten. Vaak liggen ziekenhuizen helemaal vol, waardoor patiënten naar een ander, veel verderweg liggend, ziekenhuis moeten. Dit komt door een gebrek aan een overkoepelende organisatie voor ziekenhuizen.⁹⁵ Wat wel goed geregeld is, is het feit dat als er echt man aan de nood is, mensen ook opgehaald kunnen worden met een helikopter. Er wordt dan vaak contact opgenomen via de mobiele telefoon.⁹⁶

Dan is er nog een ander deel van het probleem, namelijk dat de bevolking een enorm wantrouwen heeft tegenover de ziekenhuiszorg: ze vertrouwen veel meer op hun traditionele geneesvormen. Deze vormen zijn echter vaak niet het meest effectief, waardoor de zieke niet (snel genoeg) geneest. Wat ook een bijdrage levert aan de afkeur onder de bevolking tegen ziekenhuizen is dat dokters geregeld de lokale bevolking kleineert. De hoogopgeleide dokters kijken vaak namelijk neer op de

⁹² Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

⁹³ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

⁹⁴ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

⁹⁵ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

⁹⁶ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

vaak laagopgeleide bevolking. Dit zorgt voor discriminatie van de dokters naar de lokale bevolking toe. Dit beide zorgt ervoor dat de mensen vaak pas in het laatste stadium van het ziekzijn naar een ziekenhuis komen. Meestal is het dan al te laat. Tijdens de Corona-pandemie overleden veel mensen zelfs zonder überhaupt naar een ziekenhuis te zijn geweest.⁹⁷

Landbouw

In het Peruaanse hoogland worden erg veel gezonde gewassen verbouwd, zoals bijvoorbeeld quinoa. Deze gewassen worden vaak aan westerse landen verkocht. Dit heeft twee negatieve gevolgen: ten eerste blijft er minder van dit gezonde voedsel over voor de Peruanen zelf, waardoor zij dingen gaan eten (zoals bijvoorbeeld rijst) waar veel minder voedingsmiddelen inzitten. Het tweede negatieve gevolg is dat heel veel mensen hetzelfde gewas gaan verbouwen, omdat ze hopen daarmee geld te kunnen verdienen. Hierdoor ontstaat er een monocultuur, wat slecht is voor de biodiversiteit in het gebied. Daarbij komen landen in het westen er op een gegeven moment achter dat het goedkoper is als de gewassen in de buurt verbouwd worden, waardoor ze ineens weer veel minder uit Peru kopen. Dit heeft tot gevolg dat de Peruanen vervolgens opgescheept zitten met heel veel van hetzelfde gewas en zonder allerlei andere voedingsmiddelen.⁹⁸ En door de gekelderde handel hebben ze ook niet het geld om deze voedingsmiddelen te kopen.

Klimaatverandering heeft invloed op de hele wereld. Zo ook in het Peruaanse hoogland en dan met name op het gebied van landbouw. De landbouw in dit gebied is namelijk sterk afhankelijk van het regenseizoen, omdat het de rest van het jaar relatief droog is.⁹⁹ Maar door klimaatverandering valt de regen niet op in de voorspelde tijden. Daarbij kunnen bepaalde ziektes zich sneller verspreiden in het nieuwe klimaat. Hierdoor mislukken er veel oogsten.¹⁰⁰

Seksueel en huiselijk geweld

In het Peruaanse hoogland zijn ontzettend veel ongewenste zwangerschappen van (heel) jonge moeders (sommigen zijn zelfs pas elf jaar oud). Er is vaak niet genoeg of geen goede opvang voor deze meisjes met hun baby's. Het feit dat er zoveel ongewenste zwangerschappen zijn is hoogstwaarschijnlijk een gevolg van de grote invloed van de katholieke kerk in Peru. Er zijn hierdoor namelijk enorm strenge en vage regels rondom een abortus: dit mag alleen als de moeder anders in gevaar verkeerd. Maar door de onduidelijkheid van de wet, wordt een abortus zelfs niet door het ziekenhuis aangeboden als de moeder inderdaad in gevaar is.¹⁰¹ Verder zorgt het Katholieke geloof ervoor dat er weinig gebruik wordt gemaakt van anticonceptiemiddelen, waardoor er vaak sprake is van onbeschermd seks. Een andere factor die meespeelt is de coronapandemie. Door de werkloosheid, de sluiting van de scholen, de toegenomen armoede, het voedseltekort, de ontredde en de uitzichtloosheid nam het seksueel en huiselijk geweld schrikbarend toe. De bevolking van het Peruaanse hoogland vraagt daarom nu zelf ook om hulp.¹⁰²

Beleid en bestuur

Als mensen een opleiding hebben afgerond wil dat helaas nog niet zeggen dat ze een baan kunnen vinden: men moet de goede connecties hebben om garantie te krijgen op een baan. Zo eindigen veel

⁹⁷ Interview met Linda Zarate, 22 september 2021

⁹⁸ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

⁹⁹ Interview met Linda Zarate, 22 september 2021

¹⁰⁰ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹⁰¹ "Moedersterfte in Peru", geraadpleegd op d.d. 7 november 2021, via: <https://www.amnesty-international.be/nieuws/moedersterfte-in-peru>

¹⁰² Binnenkort te publiceren notities van Holanda-Perù

juristen die niet uit de goede families komen uiteindelijk als taxichauffeur.¹⁰³ Er moet iets fundamenteels veranderen in het beleid van bedrijven om dit tegen te gaan.

Taal

In de grote steden zoals Cusco wordt vooral Spaans gesproken. In de kleine gemeenschappen en op het platteland spreekt de bevolking voornamelijk de incataal Quechua en nauwelijks/geen Spaans. Deze taalbarrière vermoeilijkt de communicatie enorm. Daarbij kijken de stedelingen (en dan met name de geëmigreerde Spanjaarden) neer op de dorpingen en hebben de dorpingen minder kans op de arbeidsmarkt.¹⁰⁴

¹⁰³ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

¹⁰⁴ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

H3.3 Welke vormen van ontwikkelingssamenwerking worden nu al toegepast in het Peruaanse hoogland?

Onderwijs

In de Patacancha Vallei is er door HoPe het leerlingenhuis Alberguë gebouwd naast een school waar leerlingen kunnen slapen die ver weg van de school wonen. Het is dus een soort internaat.^{105 106} Op deze manier kunnen ze naar een middelbare school die in het hoogland ligt en waar ze dus ook de gebruiken uit hun eigen cultuur kunnen behouden.¹⁰⁷

Vanuit de overheid worden er sinds een paar jaar studiebeurzen geregeld voor jongeren die een beroepsopleiding willen volgen en dit niet kunnen betalen. Er is echter een strenge selectieprocedure om te bepalen wie er voor zo'n beurs in aanmerking komen. Doordat hoge cijfers een vereiste zijn, maken vaak alleen de jongeren uit de steden kans, omdat zij het Spaans goed beheersen en steun krijgen vanuit huis. Om te zorgen dat te weinig geld ook in berggemeenschappen en achterstandswijken niet meer zo vaak een belemmerende factor is, verleent HoPe studiebeurzen aan leerlingen uit deze gebieden om een beroepsopleiding te kunnen volgen. Ouders betalen het deel wat ze kunnen betalen en soms werken de jongeren een klein beetje om wat van de kosten te kunnen betalen, maar HoPe betaalt dan het overige deel. Op deze manier krijgen ook de talentvolle leerlingen uit de achterstandswijken en berggemeenschappen de kans om hun talenten te ontwikkelen in een succesvolle carrière zoals automonteur, kok, landbouwdeskundige of iets anders.

¹⁰⁸

Ook heeft HoPe het gemeenschapshuis *Biblioteca* (zie afbeelding 7) opgezet in een achterstandswijk van Cusco. Hier krijgen kinderen in huiswerkbegeleiding en kunnen ze gebruik maken van het internet. Zo wordt gezorgd dat het onderwijs voor de kinderen goed te volgen is, ook als ze thuis niet de ruimte en benodigdheden hebben om aan hun huiswerk te werken. De kinderen worden ondersteund in taal en communicatie, maar ook in andere vakken die ze moeilijk vinden. Ouders betalen per maand 5 Soles (+/- €1,40) om hun kinderen naar de *Biblioteca* te sturen, maar als hier geen geld voor is, wordt daar iets op bedacht.¹⁰⁹

Afbeelding 7: *Biblioteca*

Gezondheidszorg

In de gezondheidszorg zijn vooral veel initiatieven op een heel lokaal niveau, eigenlijk net als op de andere gebieden. Zo zijn er kloosterordes die een ziekenhuis hebben opgericht en zijn er ziekenhuizen in West-Europa een ziekenhuis in Peru hebben 'geadopteerd'.¹¹⁰ Ook is HoPe in 1990 bijvoorbeeld betrokken geraakt bij een ziekenhuis met een brandwondencentrum waar mensen met ernstige brandwonden werden opgevangen en de eerste primaire medische verzorging kregen. Dit is

¹⁰⁵ "Leerlingenhuis Albergue", geraadpleegd op d.d. 7 november 2021, via: <https://www.stichtinghope.org/Leerlingenhuis-Albergue>

¹⁰⁶ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹⁰⁷ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹⁰⁸ "Studiebeurzen", geraadpleegd op d.d. 17 november 2021, via: <https://www.stichtinghope.org/studiebeurzen>

¹⁰⁹ "Biblioteca Kallpanchis", geraadpleegd op d.d. 7 november 2021 <https://www.stichtinghope.org/biblioteca-kallpanchis>

¹¹⁰ Interview met Rudolf Burggraaf Wogens, 16 september 2021

hard nodig, omdat de gezinnen in deze regio vaak in kleine huisjes wonen en er dus heel snel ongelukken gebeuren. HoPe heeft geregeld dat er nu ook nazorg voor deze mensen (en dan met name voor de kinderen) wordt geleverd (zowel op fysiek als mentaal gebied), zodat ze hierna weer goed kunnen deelnemen aan de maatschappij.¹¹¹ Dergelijke ondernemingen hebben enorm veel positieve impact voor de lokale regio waarin ze plaatsvinden. Voor gezondheidszorg van écht goede kwaliteit moet er echter meer op landelijk niveau geregeld worden, zodat gezondheidszorg op alle plekken gelijk is en zodat er een betere coördinatie tussen ziekenhuizen ontstaat.¹¹²

Landbouw

Om de gevolgen van klimaatverandering voor de landbouw te beperken, doet HoPe projecten die gericht zijn op het kweken van aardappelen (een gewas dat oorspronkelijk uit Peru komt) die beter bestand zijn tegen klimaatverandering dan de aardappelen nu. De kennis hiervoor is afkomstig van het aardappelcentrum CIP (*Centro Internacional de la Papa*). Met deze informatie geeft HoPe ook voorlichtingen en workshops in dorpen rondom Cusco over het succesvol verbouwen van aardappels op grote hoogte. Daarbij wordt mensen ook geleerd hoe ze de verkregen informatie weer aan anderen kunnen leren.¹¹³

Seksueel en huiselijk geweld

Het seksueel en huiselijk geweld is door een aantal instanties al grondig aangepakt, door bijvoorbeeld anticonceptiemiddelen te verstrekken en kinderporno aan te pakken. Verder zijn er opvanghuizen voor vrouwen en meisjes met hun baby's, maar vaak is daar niet genoeg plaats voor alle meisjes die om hulp vragen. Er is ook een verplicht vak *Tutoría* wat ingaat op het lichaam en de verzorging daarvan. Voor dit vak wordt in Peru echter overal hetzelfde materiaal gebruikt zonder het aan te passen naar de cultuur en taal van de leerlingen. Het is daarom geen doeltreffend vak zeggen de leraren: de regionale verschillen in Peru zijn hier gewoonweg veel te groot voor.¹¹⁴

HoPe heeft met een heleboel instanties gesproken en is tot de conclusie gekomen dat er een enorme behoefte is aan seksuele voorlichting die aangepast is aan de taal én cultuur van de leerlingen en ouders. Dit is HoPe samen met de plaatselijke afdeling van het Ministerie van Onderwijs een programma gaan ontwikkelen voor zeventien scholen (voor zowel leerlingen als ouders) in de regio Urubamba. Het programma over seksuele educatie is ontwikkeld door deskundigen, onderwijsspecialisten en psychologen van het ministerie en van HoPe zelf en is afgestemd op de regio. Dit programma zal in werking treden zodra de scholen weer open gaan (deze zijn nu grotendeels gesloten i.v.m. het coronavirus). Om de stijging in het seksueel en huiselijk die door de corona-pandemie veroorzaakt is weer terug te draaien, worden er tijdelijk kleinschalige workshops en individuele therapie aangeboden.¹¹⁵

Verder komt er langzamerhand een emancipatiebeweging op. Een voorbeeld daarvan is [de Miss Peru verkiezing van 2017](#). Dit was namelijk een groot protest tegen het geweld en de minachting tegenover Peruaanse vrouwen.^{116 117}

¹¹¹ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹¹² Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

¹¹³ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹¹⁴ Binnenkort te publiceren notities van Holanda-Perù

¹¹⁵ Binnenkort te publiceren notities van Holanda-Perù

¹¹⁶ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹¹⁷ "Kandidaten missverkiezing in actie tegen vrouwenmishandeling", geraadpleegd op d.d. 14 november 2021, via: https://www.youtube.com/watch?v=KY_5eWJ6STM

Taal

HoPe is een aantal jaren geleden (+/- 15-20 jaar terug) begonnen met het tweetalig (Spaans en Quechua) lesgeven op een kleuterschool in de berggemeenschappen in de omgeving van Cusco. Daaruit hebben ze een curriculum opgebouwd voor de kleuterschool, basisschool en middelbare school. De overheid gebruikt dit curriculum nu als leidraad voor het onderwijs van de oorspronkelijke bewoners in berggebieden. Dit project blijkt enorm succesvol te zijn, omdat jongeren nu beter kunnen communiceren met de mensen in de steden en hierdoor kans maken op betere banen. Zo zijn er bijvoorbeeld drie vrouwen die tweetalig onderwijs hebben gehad nu beleidsmedewerkers op het ministerie voor onderwijs in Lima. En een jongen die het hele tweetalige curriculum heeft doorlopen, is nu arts geworden. En zo zijn er nog veel meer voorbeelden.¹¹⁸ Een mogelijk negatief gevolg van het tweetalige onderwijs is wel dat sommige jongeren het Quechua gaan verwaarlozen en naar de stad trekken.¹¹⁹ Maar dit gebeurt lang niet in alle gevallen en het weegt dan ook niet af tegen het feit dat de jongeren veel eerlijkere kansen krijgen in het leven dan ze zonder dit curriculum zouden hebben gehad.

¹¹⁸ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹¹⁹ ANWB Wereldreisgids Peru (ANWB, 2018)

H3.4 Welke factoren van ontwikkelingssamenwerking passen het best bij de cultuur van het Peruaanse hoogland?

De verschillen tussen de kleine berggemeenschappen en de grote steden in het hoogland zijn enorm, zoals ook eerder al besproken. Dit maakt dat ontwikkelingssamenwerking hier soms op een wat andere manier aangepakt moet worden. In dit hoofdstuk zullen een aantal culturele kenmerken van de kleine berggemeenschappen en het land als geheel worden besproken die impact hebben op het aangaan van ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast zorgt de hoogteligging voor een aantal zaken waar goed op moet worden gelet tijdens het werken in zulke landen. Die zullen daarna in het kopje 'Geografie' besproken worden.

Het land

In Peru is er, zoals eerder beschreven, momenteel een behoorlijk linkse president: Pedro Castillo. Maar een erg groot deel staat hier helemaal niet achter. Het kiesmodel in Peru is namelijk als volgt verlopen: er waren achttien kandidaten waarvan een uiterst linkse (Castillo) 19% en een uiterst rechtse (Fujimori) 17% van de stemmen heeft gewonnen. Deze twee zijn in een tweede ronde tegen elkaar gaan strijden. Castillo heeft toen met 50,12% gewonnen en is (na veel beschuldigingen van fraude over en weer) dus president geworden. Maar zo'n miniem verschil betekent dat een heel groot deel van de bevolking niet achter de president staat en dat er dus waarschijnlijk weinig draagvlak is voor zijn beslissingen. Dit maakt het nog moeilijker om dingen op landelijk niveau goed te regelen en is iets waar rekening mee moet worden gehouden als men problemen op landelijk niveau wilt aanpakken.^{120 121}

Ongeveer 81% van de mensen in Peru is Rooms-Katholiek.¹²² Dit betekent dat de Katholieke kerk enorm veel invloed heeft in Peru. Dit is bijvoorbeeld terug te zien in het gebruik van voorbehoedsmiddelen, zoals eerder al beschreven is. Dit is een duidelijk voorbeeld waarom het van belang is om de invloed van de kerk altijd in je achterhoofd te houden tijdens je verblijf in Peru.

De berggemeenschappen

In de kleine berggemeenschappen is een enorm gevoel van saamhorigheid en collectiviteit: iedereen voelt zich verbonden met elkaar. Dit heeft een aantal grote voorbeelden, ook op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Zo is er de afspraak dat iedereen komt helpen als er is afgesproken om samen een klus te klaren (zoals bijvoorbeeld het bouwen van een school) en houdt ook iedereen zich aan deze afspraak (althoewel school wel voorgaat). De saamhorigheid zorgt er ook voor dat er binnen die kleine gemeenschappen niet snel sprake zal zijn van corruptie of iets dergelijks.¹²³ In een samenwerkingsverband kan men de lokale bevolking dus goed vertrouwen, zeker als dit vertrouwen ook vanuit de andere kant gesterkt wordt.

Dezelfde saamhorigheid en collectiviteit resulteert erin dat iedereen deelneemt aan de belangrijke volksvergaderingen en niet alleen een aantal afgevaardigden. Als er dus iets besloten moet worden,

¹²⁰ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹²¹ Volkskrant: "Dorpsonderwijzer Pedro Castillo (51) uitgeroepen tot president van Peru", geraadpleegd op d.d. 19 november 2021, via: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/dorpsonderwijzer-pedro-castillo-51-uitgeroepen-tot-president-van-peru~bea656a0/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

¹²² Lonely Planet Peru (Lonely Planet, 2019)

¹²³ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

dan heeft iedereen daar een inbreng in. Dit zorgt er wellicht voor dat het maken van beslissingen relatief langzaam verloopt, maar een groot voordeel is dat er dus altijd een goede overeenkomst wordt bereikt waar de gehele gemeenschap tevreden mee is.¹²⁴

Het feit dat de meeste bewoners van de kleine gemeenschappen alleen Quechua spreken en geen Spaans of Engels levert niet alleen moeilijkheden op voor communicatie met mensen uit de grote steden, maar het is ook een uitdaging voor de communicatie met mensen van ontwikkelingsorganisaties die geen Quechua spreken. Als men dus een samenwerkingsverband aan wilt gaan met (of ontwikkelingshulp wil leveren aan) de bevolking van deze gemeenschappen, is het belangrijk dat er medewerkers zijn die zowel Spaans of Engels als Quechua spreken.¹²⁵

Geografie

Door de hoogte is er vaak een gebrek aan zuurstof. Het vergt voor velen enige tijd om hieraan gewend te raken. Een aantal mensen kunnen hier echter erg slecht tegen. Het werken op zulke hoogte is dus niet voor iedereen weggelegd. Daarbij kosten alle handelingen meer inspanning (zeker als je normaal niet op zo'n grote hoogte leeft) door het gebrek aan zuurstof. Dit zorgt ervoor dat het tempo van inspanning een stuk lager ligt dan mensen uit laaggelegen gebieden gewend zijn.¹²⁶

In het Peruaanse hoogland is het, zoals eerder ook al beschreven, gedurende een groot deel van het jaar enorm droog en is het in de winter ook nog eens heel erg koud. Er groeit dan bijna niets. Het is daarom belangrijk om in het regenachtige seizoen voldoende gewassen op te slaan, ook voor het veevoer.¹²⁷ Dit is iets om op te letten als je een tijd in het hoogland van Peru woont.

¹²⁴ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹²⁵ Interview met Maarten Elling, 23 september 2021

¹²⁶ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

¹²⁷ Interview met Linda Zarate, 22 september 2021

H3.5 Wat zijn de beste manieren van ontwikkelingssamenwerking voor het Peruaanse hoogland?

Oplossingen voor de probleemgebieden

Onderwijs

Meer internaten voor de kleine gemeenschappen zoals de stichting HoPe heeft opgezet, zouden het probleem van cultuurverloochening en reistijd kunnen oplossen. Om het financiële probleem te verkleinen, is het erg belangrijk dat studiebeurzen toegankelijk zijn voor iedereen die het onderwijs niet zelf kan betalen. Door ouders en jongeren zelf ook nog een beetje bij te laten betalen, blijft het een samenwerking en wordt er extra (financieel) bewustzijn gecreëerd. Nauw contact tussen de verschillende partijen (de ouders, het kind en de organisatie) is dan wel van groot belang.

Maar omdat middelbaar onderwijs niet voor iedereen de oplossing is, zijn er organisaties nodig die kijken naar de specifieke behoefte van het kind. Wellicht is het dan het beste om eerst te zorgen dat het kind de skills heeft om geld te verdienen, zodat hij/zij kan overleven. Als het kind later een specifiek beroep voor ogen heeft, kan hij/zij specifiek leren wat daarvoor nodig is. Deze organisaties moeten niet te groot zijn, zodat er echt aandacht is voor het individu en zodat er snel gereageerd kan worden op situaties. Voorbeelden van kleinschalige organisaties die gericht zijn op de specifieke behoeften van het kind zijn *Helping Hands* en *Happy Days*. Deze zijn beide gelokaliseerd in Bolivia.¹²⁸

¹²⁹

Gezondheidszorg

De oneerlijke verdeling van apparaten is lastig op te lossen, omdat de privéklinieken nou eenmaal meer geld hebben om deze te kopen. Wat hier waarschijnlijk het beste zou kunnen werken is een combinatie van ontwikkelingshulp en -samenwerking: apparaten worden geleverd aan staatsziekenhuizen (ontwikkelingshulp) en mensen worden getraind om deze te gebruiken en te repareren, zodat de apparaten ook op de lange termijn gebruikt worden (ontwikkelingssamenwerking).

De verdeling van manschappen kan wellicht worden verbeterd door een soort dienstplicht in te voeren waarbij pas opgeleide dokters eerst een paar jaar in een staatsziekenhuis of lokale EHBO-post moeten werken voordat ze een eigen praktijk (privékliniek) mogen oprichten.^{130 131} Dit is vergelijkbaar met de eerder genoemde vorm van het conditionele businessmodel in Zambia. Nadelen hiervan zijn echter dat deze pas opgeleide dokters nog weinig ervaring hebben en dat deze dienstplicht waarschijnlijk de discriminatie tegen de lokale bevolking alleen maar voedt, omdat de dokters dan alleen maar langer in contact staan met de laagopgeleide bevolking.¹³²

Als dokters tijdens hun opleiding ook getraind worden in het omgaan met de bevolking (bijvoorbeeld over hoe je mensen iets uitlegt), zal dit de discriminatie tegengaan. Dit resulteert dan waarschijnlijk in een verminderde afkeur van de bevolking tegenover de ziekenhuizen. Wat hier ook aan bij zou

¹²⁸ Interview met Linda Zarate, 22 september 2021

¹²⁹ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

¹³⁰ Ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg uit 2000-2003

¹³¹ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

¹³² Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

kunnen dragen is om via een campagne de bevolking voor te lichten over de methodes die gebruikt worden in ziekenhuizen.¹³³

Een overkoepelend orgaan zou ervoor zorgen dat de last over de ziekenhuizen beter verdeeld wordt, waardoor patiënten minder lang op zorg hoeven te wachten. Ook kan er door betere communicatie tussen ziekenhuizen gezorgd worden voor samenwerking en zo kan er ook geleerd worden van elkaar (door bijvoorbeeld bij elkaar op bezoek te gaan), wat de kwaliteit van de zorg bevordert.

Landbouw

Het probleem rondom de export van gewassen en de monoculturen is heel erg lastig op te lossen, omdat het een erg complex probleem is. Daarbij is het niet handig om als oplossing de handel met westerse landen sterk te beperken, omdat dit grote economische gevolgen kan hebben. Maar wat is dan wel een goede oplossing? Dat is lastig. In ieder geval is het belangrijk om met beleid te sturen op diversiteit in de landbouw om zo het ontstaan van monoculturen tegen te gaan.¹³⁴

Het probleem van klimaatverandering is iets wat over de hele wereld speelt. Er moet mondiaal worden samengewerkt om klimaatverandering tegen te gaan. Maar aangezien de gevolgen al merkbaar zijn in het Peruaanse hoogland, is het ook belangrijk dat die worden aangepakt. Projecten zoals die van HoPe en het CIP zijn belangrijk om de landbouw klaar te stomen voor wat komen gaat en nu al voelbaar is.

Seksueel en huiselijk geweld

Het is duidelijk dat op het gebied van seksueel en huiselijk geweld veel voorlichting nodig is dat is afgestemd op de cultuur en taal van de verschillende regio's. Een dergelijk programma als wat ontwikkeld is door o.a. Hope biedt hoop op vooruitgang. Als de scholen weer open gaan zal blijken of het programma daadwerkelijk een verschil maakt. Als dit het geval is (en het programma verder doorontwikkeld is aan de hand van de opgedane ervaringen), is het belangrijk dat er meer van zulke programma's worden ontwikkeld voor veel verschillende gebieden. Het afstemmen op elk specifiek gebied apart kost veel onderzoek en tijd, maar is voor het boeken van succes een enorm belangrijke factor.

Deze preventieve programma's zullen het seksueel en huiselijk geweld waarschijnlijk voor een groot deel terugdringen, maar dit zal wellicht enige tijd duren. Daarom is het belangrijk om naast deze ontwikkelingssamenwerking ook een vorm van ontwikkelingshulp aan te bieden, zodat de opvangcentra kunnen worden uitgebreid om zo hulp te bieden aan alle meisjes en vrouwen in nood.

Beleid en bestuur

Het aannemebeleid van bedrijven aanpassen is heel erg lastig. Het enige wat misschien zou kunnen werken is het opstellen van landelijke regels en hier dan ook op te handhaven. Er moeten dan echt mensen van de overheid langsgaan bij de bedrijven om onderzoek te doen naar de kwaliteiten van en diversiteit onder de medewerkers.

Taal

Aangezien het tweetalig onderwijs zo'n positieve invloed heeft op de kansen van de jongeren in de kleine berggemeenschappen, is het erg goed dat de overheid dit curriculum nu als leidraad gebruikt

¹³³ Interview met Linda Zarate, 22 september 2021

¹³⁴ Interview met Rudolf Burggraaf Wogens, 16 september 2021

voor het onderwijs van de oorspronkelijke bewoners in berggebieden. Het is belangrijk om dit project voort te zetten.

Overig

Veel inwoners van het Peruaanse hoogland hebben zelf goede initiatieven om hun leefomstandigheden te verbeteren. Ze komen alleen tijd, geld en zelfvertrouwen te kort om hier echt mee aan de slag te gaan. Daarom zijn er veel persoonlijke ontwikkelingsprogramma's gericht op zelfontplooiing nodig, waarbij mensen samen met anderen kunnen kijken hoe ze hun doelen kunnen bereiken.¹³⁵ De benodigdheden zoals het geld kunnen dan geleend of geïnvesteerd worden door middel van het conditionele businessmodel waarbij er steeds kleine bedragen geschonken worden. Dit model is al verder toegelicht in het deel over Zambia (het hoofdstuk *Welke vormen van ontwikkelingssamenwerking worden nu al toegepast in Zambia?*). Dit zorgt ervoor dat de Peruanen een gevoel van verantwoordelijkheid krijgen en kan eventuele corruptie, hoewel dat in de kleine gemeenschappen niet zo'n groot probleem is (zie vorig hoofdstuk), worden voorkomen.

¹³⁵ Interview met Rudolf Burggraaf Wingens, 16 september 2021

H4 Analyse

Er blijken een aantal methodes die altijd belangrijk zijn om toe te passen bij ontwikkelingssamenwerking (zie *Zes algemene methodes*) en er zijn een aantal methodes die in bepaalde situaties goed werken (zie *Methodes in bepaalde situaties*). Daarnaast zijn er nog een aantal zaken te constateren met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking.

Zes algemene methodes

1: Werk vraaggericht

Vraaggericht werken is enorm belangrijk. Dit betekent dat er geluisterd wordt naar de belangen van de bevolking: Wat willen zij? Waar vragen ze om? Door projecten op te zetten waar de bevolking zelf om vraagt, is de kans veel groter dat zij gemotiveerd zijn om mee te werken en om het project zelf voort te zetten dan als een buitenstaander zelf een project verzint. Daarbij heeft de bevolking waarschijnlijk een grote behoefte aan dat waar zij om vragen.

2: Beschouw elkaar als gelijken

Als men elkaar als gelijken beschouwd en bereid is te leren van elkaar, zal de samenwerking veel soepeler en fijner verlopen dan wanneer de een zich superieur opstelt.

3: Overweeg lokaal bedachte opties

Vaak zijn er lokaal al veel opties bedacht of zelfs ontwikkeld om een probleem op te lossen. Als deze opties goed werken is het soms beter om deze opties door te ontwikkelen, dan om hele nieuwe onbekende methoden toe te passen.

4: Bestudeer de cultuur en maak projecten op maat

Bepaalde dingen uit de cultuur van Zambia en het Peruaanse hoogland (zoals de taal, religie, familiegebruiken, planvaardigheden en vergaderingsvormen) blijken zoveel invloed te hebben op ontwikkelingssamenwerking, dat het erg belangrijk is dat men hiervan op de hoogte is voordat een project wordt gestart. Door de cultuur van een gebied te bestuderen, wordt het makkelijker om de samenwerkingsverbanden te onderhouden. Daarbij kunnen projecten op maat gemaakt worden voor een bepaald gebied, zodat het optimaal functioneert. Dit is ook belangrijk om toe te passen als je een project in meerdere gebieden wilt opzetten: elk gebied heeft zijn eigen cultuur, dus voor elk gebied zullen net andere details aan het project gegeven moeten worden.

5: Houd contact en controleer

Nadat er duidelijke afspraken zijn gemaakt over ieders taken in de samenwerking, is het belangrijk om contact te houden en daarmee te controleren of alles verloopt zoals afgesproken is. Afspraken kunnen op deze manier ook nog optijd worden aangepast als de situatie veranderd. Ook wordt miscommunicatie zo voorkomen.

6: Betrek de lokale bevolking in projecten en draag deze projecten op een gegeven moment aan hen over

Ontwikkelingsorganisaties kunnen niet eeuwig in een land actief blijven (met dezelfde projecten). Daarom is het goed om vanaf het begin af aan in het achterhoofd te houden dat de projecten op een gegeven moment aan de lokale bevolking zullen moeten worden overgedragen. Het is dan wel

belangrijk dat deze mensen weten hoe alles werkt en dus is het belangrijk dat de lokale bevolking in elke stap van het proces wordt meegenomen en hier ook inspraak in heeft.

Methodes in bepaalde situaties

Prijzige spullen nodig? Gebruik dan een combinatie van ontwikkelingshulp en -samenwerking.

Als er een grote behoefte is aan bepaalde spullen/apparaten die de bevolking niet kan betalen? Dan moeten deze spullen/apparaten betaald worden door organisaties (ontwikkelingshulp). Het is echter wel van belang dat de lokale mensen weten hoe deze spullen/apparaten werken en hoe deze onderhouden moeten worden. Dit moet verzorgd worden met ontwikkelingssamenwerking. Er ontstaat dan dus een combinatie van ontwikkelingshulp en -samenwerking.

Corruptie? Gebruik dan het conditionele businessmodel.

Als er veel corruptie is in een gebied, kan het conditionele businessmodel een goede oplossing zijn. Hierbij worden er wat kleinere bedragen geschonken en als blijkt dat dit goed gebruikt wordt, wordt er weer een bedrag gegeven. Als dit geld naar een ander doel verdwijnt, wordt de ontwikkelingssamenwerking stop gezet. Hierdoor krijgen de mensen een bepaalde verantwoordelijkheid en wordt corruptie tegengegaan.

Persoonlijke ontwikkeling? Werk dan met kleine organisaties.

Als het project met persoonlijke ontwikkeling te maken heeft, zoals jongeren naar een studiebeurs of mentale hulp geven, is het belangrijk dat er snel ingespeeld kan worden op nieuwe situaties. Dit is vaak het makkelijkst als er met een kleine organisatie gewerkt wordt.

Constateringen

Belangrijke onderwerpen

De gebieden onderwijs, gezondheid & gezondheidszorg, landbouw, seksueel & huiselijk geweld en beleid & bestuur zijn zowel in Zambia als in het Peruaanse hoogland gebieden waar nog ontwikkelingssamenwerking nodig is. Dit zal in veel andere ontwikkelingslanden dus waarschijnlijk ook het geval zijn.

Uitwisseling van kennis is belangrijk

Wat ook steeds een terugkerend thema blijkt te zijn is het feit dat er een vorm van kennisuitwisseling nodig is. Dit kan via conferenties, werkbezoeken of cursussen gedaan worden en is vooral nodig in onderwijs, gezondheidszorg en landbouw.

Conclusie

In dit onderzoek stond de hoofdvraag *Wat maakt ontwikkelingssamenwerking tot een succes, uitgaande van ervaringen in Zambia en het Peruaanse hoogland?* centraal. Dit is aan de hand van de volgende deelvragen onderzocht:

Met welke instelling kan je het beste ontwikkelingssamenwerking aanbieden?

Op welke gebieden is er ontwikkelingssamenwerking nodig in Zambia en het Peruaanse hoogland?

Welke vormen van ontwikkelingssamenwerking worden nu al toegepast in Zambia en het Peruaanse hoogland?

Welke factoren van ontwikkelingssamenwerking passen het best bij de culturen van Zambia en het Peruaanse hoogland?

Wat zijn de beste manieren van ontwikkelingssamenwerking voor Zambia en het Peruaanse hoogland?

Naar de informatie uit de antwoorden op deze deelvragen is een nadere analyse verricht en daaruit zijn een aantal factoren van ontwikkelingssamenwerking succesvol gebleken.

Om de hoofdvraag *Wat maakt ontwikkelingssamenwerking tot een succes, uitgaande van ervaringen in Zambia en het Peruaanse hoogland?* te beantwoorden, worden alle succesfactoren van ontwikkelingssamenwerking die uit de analyse blijken, nog een keer op een rijtje gezet:

Methodes die altijd belangrijk zijn om toe te passen bij ontwikkelingssamenwerking:

1. Werk vraaggericht.
2. Beschouw elkaar als gelijken.
3. Overweeg lokaal bedachte opties.
4. Bestudeer de cultuur en maak projecten op maat.
5. Houdt contact en controleer.
6. Betrek de lokale bevolking in projecten en draag deze projecten op een gegeven moment aan hen over.

Als er ...

1. ... prijzige spullen nodig zijn, gebruik dan een combinatie van ontwikkelingshulp en ontwikkelingssamenwerking.
2. ... veel corruptie is in een gebied, gebruik dan het conditionele businessmodel.
3. ... sprake is van een project gericht op persoonlijke ontwikkeling, werk dan met kleine organisaties.

Bovengenoemde methodes maken ontwikkelingssamenwerking tot een succes.

Nawoord

Ik heb heel veel geleerd tijdens het schrijven van dit PWS, niet alleen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, maar ook op het gebied van onderzoek doen. Ik heb mijn interviewvaardigheden (ook in het Engels) verbeterd en ik heb geleerd structuur aan te brengen in de enorme hoeveelheid informatie die ik heb verkregen.

Het feit dat ik mijn PO uitbreidde, maakte het aan de ene kant een stuk makkelijker, omdat er al een concept lag en ik bijvoorbeeld de interviewvragen deels kon hergebruiken. Aan de andere kant was het ook een moeilijkheidsfactor, omdat ik een aantal keer ben aangelopen tegen het feit dat ik twee gebieden met elkaar wilde vergelijken, terwijl ik niet altijd dezelfde informatie over de twee gebieden had. Dit kwam onder andere doordat de geïnterviewden allemaal in andere sectoren werkzaam waren: de een in onderwijs en de ander in de gezondheidszorg. Uiteindelijk heb ik mijn hoofdvraag zo aangepast dat ik de specifieke vormen van ontwikkelingssamenwerking niet helemaal tegenover elkaar hoefde te zetten. Dit maakte het al weer een stukje makkelijker.

Wat ik de volgende keer wel beter kan doen, is het plannen. Ik schrijf dit laatste stukje nu namelijk een halfuur na de deadline. 😊 Mijn planning in het begin van interviewen en structureren was redelijk goed, maar ik ben te laat begonnen met schrijven, waardoor ik op het laatst in de knel kwam. Dit komt ook omdat ik alles graag heel erg goed en nauwkeurig wil doen. Dit kost natuurlijk een hoop tijd...

Iets anders wat ik mee hoop te nemen van dit project zijn de lessen over ontwikkelingssamenwerking die ik heb opgestoken. Later wil ik namelijk misschien zelf wel in een ontwikkelingsland werken en dan hoop ik deze theorie in de praktijk te kunnen brengen.

Als laatste wil ik graag Joep, Arlet, Rudolf, Linda, Maarten en Mirthe enorm bedanken voor hun bijdrage. Ik heb erg genoten van de gesprekken die we hebben gevoerd en zonder hen had ik dit PWS niet kunnen schrijven. Mijn dank!

Literatuurlijst

Kirst, D., ANWB Wereldreisgids Peru (ANWB, 1^e druk, 2018)

“Bibliotea Kallpanchis”, geraadpleegd op d.d. 7 november 2021

<https://www.stichtinghope.org/biblioteca-kallpanchis>

“Economie van Zambia”, geraadpleegd d.d. 20 september 2020, via:

<https://www.impalatours.nl/vakantie-zambia/informatie-over-zambia/economie-van-zambia/>

“Kandidaten missverkiezing in actie tegen vrouwenmishandeling”, geraadpleegd op d.d. 14

november 2021, via: https://www.youtube.com/watch?v=KY_5eWJ6STM

“Leerlingenhuis Albergue”, geraadpleegd op d.d. 7 november 2021, via:

<https://www.stichtinghope.org/Leerlingenhuis-Albergue>

“Lijst van landen naar bbp per hoofd van de bevolking”, geraadpleegd d.d. 20 september 2020, via:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_landen_naar_bbp_per_hoofd_van_de_bevolking

Sainsbury, B., et.al. Lonely Planet Peru (Lonely Planet, 10e editie, 2019)

“Meststoffen: organisch of mineraal”, geraadpleegd d.d. 13 november 2021, via:

<https://tuinfo.nl/meststoffen-organisch-of-mineraal/>

“Ontwikkelingshulp in Afrika: Zinvol of Zinloos?”, geraadpleegd d.d. 28 oktober 2020, via:

<https://www.childslife.nl/nederlands/ontwikkelingshulp-in-afrika-zinvol-of-zinloos/>

“Overspannenheid en Burnout”, geraadpleegd d.d. 28 oktober 2020, via:

<https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/overspannenheid-en-burn-out/cijfers-context/huidige-situatie#!node-aantal-meldingen-burn-out-bij-werknemers>

“Studiebeurzen”, geraadpleegd op d.d. 17 november 2021, via:

<https://www.stichtinghope.org/studiebeurzen>

“Taal Zambia”, geraadpleegd d.d. 20 september 2020, via:

<https://www.afrika.nl/zambia/reisgids/taal-zambia/>

“Verzurende werking van kunstmeststoffen”, geraadpleegd d.d. 14 november 2021, via:

<https://www.handboekbodemenbemesting.nl/nl/handboekbodemenbemesting/Handeling/Bemesting/Verzurende-werking-van-kunstmeststoffen.htm>

“Victoria Falls”, geraadpleegd d.d. 20 november 2020, via:

<https://www.afrika.nl/zimbabwe/reisgids/victoria-falls-zimbabwe/>

“Victoria Watervallen”, geraadpleegd d.d. 18 november 2020, via:

<https://www.matoketours.nl/victoria-watervallen/>

De Grote Bosatlas, 55e editie (Noordhoff Uitgevers, Groningen, 2015)

Ervaringen van Frans van Zoest en Marleen Vreeburg uit 2000-2003

Ervaringen van Ilke van Zoest na reis naar Zambia in 2016

Interview met Arlet Splint, 1 november 2020

Interview met Joep van Dongen, 31 oktober 2020

Moedersterfte in Peru, geraadpleegd op d.d. 7 november 2021, via: <https://www.amnesty-international.be/nieuws/moedersterfte-in-peru>

Moyo, D., *Dead Aid* (Farrar, Straus and Giroux, New York, 2009, p. XIII en 98-113)

Platform Zambia, geraadpleegd d.d. 19 november 2020, via: <https://www.platformzambia.nl/>

TED-talk “Want to help someone? Shut up and listen”, geraadpleegd d.d. 31 oktober 2020, via: https://www.ted.com/talks/ernesto_sirolli_want_to_help_someone_shut_up_and_listen#t-1004515

Volkskrant: “Dorpsonderwijzer Pedro Castillo (51) uitgeroepen tot president van Peru”, geraadpleegd op d.d. 19 november 2021, via: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/dorpsonderwijzer-pedro-castillo-51-uitgeroepen-tot-president-van-peru~bea656a0/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

Volkskrant: “Na een harde campagne kiezen de Peruanen zondag hun president”, geraadpleegd op d.d. 19 november 2021, via: https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/na-een-harde-campagne-kiezen-de-peruanen-zondag-hun-president-de-kampioen-van-de-vrije-markt-of-toch-de-armoedebestrijder~b4cc9bba/?utm_source=link&utm_medium=app&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free

Wikipedia: “Andes”, geraadpleegd op d.d. 18 november 2021, via: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Andes>

Wikipedia: “President of Zambia”, geraadpleegd op 19 november 2021, via: https://en.wikipedia.org/wiki/President_of_Zambia#Officeholders